Н. С. ХРУЩЕВ ДАНИДА АЙЛШАЛЬААР

ОПЕНГАГЕН, июниин 17. СС). СССР-эй Министрнүү- Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. щевой хотын ратушта ошо- нь, Копенгагенай муниципа- едэй түрүүлэгшэ Хенри рнквист гэгшэ Н. С. Хруще- тэрэнэй һамганай, хамта саһан хүнүүдэй хүндэлэлдэ рак угэбэ.

ОПЕНГАГЕН, июниин 17. С-ай тусхай корр.). Советскэ ительствын толгойлогшо Н. С. щев албанай хэрэгээр Данида дохи үдэрөө айлшалжа байха- Даниин Премьер-министр Е. О. тай зунайнь байра Мариен- до хэлсээ хэжэ эхилбэ. Тэрэнь час үлүүтэй соо үргэлжэлөө. Энэ үдэр СССР-эй Министрнүү- Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. щев Копенгаген шадархи Фредənсборг гэжэ ордон соо Даниин король Фредерик IX гэгшые юрын гуримаар бараалхаба.

Даниин король совет ехэ айлшанай хүндэлэлдэ сайлалга хээ.

Н. С. ХРУЩЕВ, Е. О. КРАГ ХЭЛСЭЭ ХЭБЭ

КОПЕНГАГЕН, июниин 17. (ТАСС-ай тусхай корр.). Июниин 17-до СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев Даниин премьер-министр Е. О. Краг хоёрой хоорондо хэлсээн хэгдэжэ үргэлжэлөө.

Хани ёһоной оршон байдалда болоһон хэлсээнэй үедэ Советскэ Союзай ба Даниин хоорондохи харилсаанда хабаатай олон асуудалаар ашатай туһатай хөөрэлдөөн болобо.

СССР Дани хоёой хоорондо хүршэ ёһоной һайн харилсаан тогтонхой гэжэ Н. С. Хрущев, Е. Ө. Краг хананганаар тэмдэглээд, энэ харилсаагаа совет болон датчан арадуудай аша туһада, эб найрамдалай ба уласхоорондын аюулгүй байдалай аша туһада бүхы аргаар бэхижүүлхэ, хүгжөөхөөр бэлэн байһан тухайдаа мэдүүлбэд.

Энэ хэлсээндэ Совет талаһаа СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, СССР-эй Верховно Соведэй депутадууд П. А. Сатюков, А. И. Аджубей, тэрэшэлэн Советскэ Союзһаа Данида байдаг элшэн сайд К. Д. Левычкин, СССР-эй МИД-эй таһагые даагшад Л. М. Замятин, А. Е. Ковалев хабаадаа.

Даниин талаһаа тус хэлсээндэ Даниин гадаадын хэрэгүүдэй министр П. Хеккеруп, хүдөө ажахын министр К. Скютте, культурын министр Ю. Бомхольт, МИД-эй генеральна директор П. Фишер, Даниһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд К. Хольтен-Эгтерт, Даниин МИД-таһагуудые даагшад Г. Сейденфаден, К. Юхансен, Е. Кристенсен гэгшэд хабаадаба.

ДАНИИН НИИСЛЭЛЭЙ УЛАД ЗОНТОЙ УУЛЗАА

КОПЕНГАГЕН, июниин 17. (ТАСС-ай тусхай корр.). Юрэнхыдөө аажам байдаг Копенгагенай Белльмансгаде гудамжа мүнөөдэр хүн зоноор дүүрэн. Хүнүүд тротуар, балконууд дээрэ гаранхай, сонхонуудаар хаа хаанагүй шагаанхай байба. Үдын хойно СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев эндэ ерээ. Айлшантаяа хамта Даниин премьер-министр Е. О. Краг ерэлсэбэ. Советскэ правительствын толгойлогшые байрын шэнэ гэрэй оршондо Даниин гэр байра барилгын министр К. Енсен, бургомистр Б. Енсен, городой муниципалитедэй түлөөлэгшэд угтаа.

Н. С. Хрущев Даниин ээдэй уряалаар эндэхи хэдэн байрануудта орожо үзэбэ. Тэдэнэй нэгэн соонь типографиин хүдэлмэришэн К. Карлсен һамгантаяа, хоёр ухибүүдтэеэ байдаг. Хүндэтэ совет айлшан тэрээнтэй хөөрэлдэжэ, ажабайдал болон ажалайнь ямар байһан тухай һонирхобо.

Никита Сергеевич ушөө хоёр байрада орожо, тэндэ байдаг пенсионерка Амалия Аренс, инвалид Эрик Эрвин гэгшэдтэй танилсаа.

Совет айлшанай ябаһан лэ газартань ехэ баяртайгаар угтаба.

Мүн энэл гудамжада хүүгэдэй саад бии. Мүнөө тэрэнь Совет оронөй, Даниин тугуудые хиисхэнхэй, таһалгануудынь һайндэрэйхеэр гоёогдонхой, хаа хаанагүй сэсэгүүд табигданхай. Никита Сергеевич ухибүүдтэй энэрхы уринаар амаршалалсаад, тэдэниие эсэгын гуримаар тэбэрибэ. Ухибүүд хүндэтэ айлшандаа зорюулжа, «Алтан наран мандаг лэ хододоо» гэһэн совет дуун, бусад хэдэн дуунуудые ород хэлэн дээрэ дуулаа.

Никита Сергеевич удэшэлэн тээ ухибүүдтэй аятай зохидоор амаршалалсан, хүүгэдэй саадһаа гаража ошоо.

В. ХАТУНЦЕВ,
Д. ЕРШОВ,
Ю. КИСЕЛЕВ.

Ы ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 144 (10512) | 1964 оной июниин 19, пятница | Сэн 2 мүнгэн

ҮБҺЭ ХУРЯАЛГА ЭХИЛХЭ САГ ГАЗАА ОРОЖО ЕРЭЭ

Хүдөө ажахые ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ гэһэн партиингаа дайшалхы хараа шугамые бэелүүлэн, бүхы оронойнмнай, тэрэ тоодо Буряадаймнай республикын колхоз, совхозууд адууһа малаа эрид олошоруулжа, ашаг шэмыень ехээр дээшэлүүлхын түлөө тэмсэжэ байна.

Энэ зорилгые амжалтатайгаар дүүргэхын тула бүхы малдаа шэмэтэй һайн, элдэб янзын тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхэ хэрэгтэй. Үбһэ, силос болон бусад тэжээл элбэг байбал, мяхан, һүн, нооһон гэхэ мэтэ продуктнууд ехээр абтаха гэжэ хүдөө нютагай хүн бүхэн һайн мэдэхэ.

Байгша ондо хабар эртэнһээ хойшо хура бороо таһалдаагүй, газарай хүрьһэн шииг нойто ехэтэй байжа, мүнөө хаа хаанагүй сабшалан дээрэ үбдэг тулама үдхэн ногоон ургаад, эбхэрэн долгилжо байна. Тэрэшэлэн республикын олонхи ажахынуудта сабшалан уһалха талааршье баһал нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Хэрбээ нёдондо энэ үедэ бүхыдөө 88 мянган гектар сабшалан уһалагдаһан байбал, мүнөө хамта 100,7 мянган га газар ундалуулагдаа.

Эдэ бүгэдын ашаар колхоз, совхоз бүхэндэ адууһа малда бардам хүрөөд, ушөө үлүү гарахаар үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжо гүйсэд бии.

Теэд үбһэ ногоон элбэгээр ургаба гээд үлүүсэ ехээр һанаагаа амараад, энэ тон шухала хүдэлмэридэ ёһоор бэлдэнгүй, нобшоржо байбал, һайнаар ургаһан ногоогоошье сабшажа, хуряажа шадангүй хагдарааха аюул холо бэшэ бшуу. Үбһэ хуряалгада эртээнһээ һайнаар бэлдэжэ, хаһа сагтаа эхилээд, бүхы ажалаа зүбөөр эмхидхэн, машина техникын хүсэ үргэнөөр хэрэглэжэ, мүн хүн зоноо олоор элсүүлэн хүдэлгэжэ шадаа һаа, энэ хүдэлмэрине эрхимээр үнгэргэхэ байнабди. Юуб гэхэдэ, ажахынуудта үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын халуун хаһын түлэг ябажа байхада, эртын таряа хадажа, хуряажа эхилхэ саг болодог. Тиимэһээ эдэ хоёр халуун хаһын хабсархын урда тээ колхоз, совхозуудта ехэнхи үбһэнийнь хуряагдажа абтаад байха зэргэтэй.

Энээниие хараада абажа, түрүү ажахынууд ороoһо тарянай, тэжээлэй ургамалнуудай ургасын хойноһоо харууһалхынгаа хажуугаар, үбһэ хуряалгадаа эршэмтэйгээр бэлдэнэ. Баргажанай үйлэдбэриин управлениин Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозойхид үбһэ хуряалгын бүхы машина, түхеэрэлгэ, зэр зэмсэгүүдээ заһабарилжа, гол түлэб бэлэн болгоо. Малшад, хонишод, механизаторнууд болон бусадһаа бүридэһэн үбһэшэдэй 25 тусхай звено эмхидхэгдээ, тэдээндэ сабшалангай газар даалгагдажа, ямар болзорто, хэды шэнээн үбһэ абахаб гэжэ тодорхой түсэб, даабари үгтэнхэй. Үбһэшэдые зүбөөр урмашуулха таарамжатай ажалай түлөөһэнэй гурим тогтоогдоо. Эндэ үбһэ сабшаха, хуряаха, һурилхэ бүхы хүдэлмэрине машина техникын хүсөөр хэхэ тусхай оньһожоруулагдаһан звено хүдэлхэ. «Хэрбээ нёдондо бүхыдөө 47 мянган центнер үбһэ абаһан һаа, мүнөө жэлдэ 65—70 мянган центнерһээ бага бэшэ үбһэ бэлэдхэхэ зорилготойбди» гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Л. Б. Раднаев мэдүүлнэ.

Хориин управлениин Үдын совхозой 2-дохи отделениинхид үбһэ хуряалгадаа муу бэшээр бэлдэнэ. Тэндэ шадамар бэрхэ механизатор Г. Е. Михайлов тракторай волокушада тусхай оньһон түхеэрэлгэ тодхоод, тэрээгээр үбһэ һурилдэг болгоо. Урдань тракторай волокуша (нагшуурга) тармаһан үбһэ суглуулаад, миил һуриин хажууда абаашажа табидаг һаа, мүнөө тэрэнь үбһэеэ оодэнь 2—2,5 метртэ үргөөд, сомоо дээрэ табидаг болобо. Тиигэжэ үбһэ бухаллаха, шэрэхэ, һурилхэ хүдэлмэриһөө хүн зон, мори унаа олоор сүлөөрхэ, ажалайшье бүтээсэ нилээд дээшэлхэ болоно.

Гэхэтэй хамта үбһэндэ орохо хаһын бүри ойртошоод байбашье һаань, олонхи колхоз, совхозуудта үбһэ хуряаха машина техникын заһабарилга ехэл аали нобшоор ябуулагдана. Июниин 10-най мэдээгээр республика дотор бии байһан тракторай бүхы 1952 косилкануудай оройдоол 550 гаранинь бэлэн нэрэтэй. Хяагтын үйлэдбэриин управлениин ажахынуудта хамта тракторай 385 косилка бии аад, тэдэнэйнь оройдоо 64-ниинь заһагданхай. Мухар-Шэбэрэй управлениин «Победа» колхоз, Бэшүүрэй совхоз үбһэ хуряалгын машина техникэ ушөө заһабарилжа хүсэд эхилээдүй.

Нёдондо Хориин управлениин Анаагай, «Первомайский» совхозуудта сабшалангай ургаса муу гараад, мүн үбһэ тэжээл бэлэдхэлгыешье хангалтагүйгөөр үнгэргэжэ, убэлдөө, хабартаа үбһэ хоолоор дуталдан, нилээд бэрхэтэй байдалда ороһон, олохон малаа гарзалуулһан байгаа. Эдэ ажахынууд үнгэрһэн жэлэй тулюур байдалһаа тобшолол хэжэ, одоол байгша ондо үбһэ тэжээл шадаал һаа элбэг ехээр бэлэдхэхын тула эртээнһээ оролдохо бэзэ гэжэ һанахаар бэлэй. Теэд эндэхидэй үбһэ хуряалгадаа һайнаар бэлдэхэ тушаа һаналаа ехээр табижа байһаниинь харагданагүй. Жэшээнь, «Первомайский» совхоздо тракторай 50 косилкын миил 3-ниинь заһагдаа. Анаагай совхоздо 64 косилкын 8-ниинь бэлэн нэрэтэй. Тиихэдэ бэшэ машина, түхеэрэлгэ, жэжэ зэр зэмсэгүүдые бэлдэхэ тушаа хэлсэнэшьегүй. Үнгэрхэдөө тэндэхи зарим гүүртэ, отарануудайнь мал һая болотор сабшалан соогоо уймажа ябаа.

Үбһэ хуряалгада бэлэдхэлые эрид түргэдхэхэ саг ерээ. Энэ тон харюусалгатай ажалые нэгэшье үдэрөөр удаарyулжа хойшо татабал, колхоз, совхоз бүхэндэ ехэхэн хохидол ушаруулжа болохо. Байгша ондо ногооной һайнаар ургаһые һамбаашалжа, гансашье түсэбтэ сабшалангай үбһэ абаад һанаагаа амарха бэшэ, ойн соорхой, һужааг, тарялангай заха хярхаг сабшажа, шадаал һаа ехэ тэжээл бэлэдхэхые оролдохо шухала. Мүнөө алишье нютагта ниитын адууһа малда жэл хахад, хоёр жэл соо бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ арга боломжо бии. Энээниие яашье алдажа болохогүй.

Үбһэндэ ороһон түрүүшын үдэрһөө косилка, тармуур, агрегат бүхэниие бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхын түлөө тэмсэхэ хэрэгтэй. Илангаяа үбһэ тэжээл хаһа сагтань, эрхим шанартайгаар, элбэг ехээр абаһанайнь түлөө зонцие зүбөөр урмашуулха, түлөөһыень һайнаар үгэхэ тухай мартажа болохогүй. Түрүү ажахынуудай жэшээгээр, богони болзорто сэбэрээр һурилагдажа абтаһан үбһэнэйнь центнер бүхэнэй түлөөһэ аккордно гуримаар түлэхэ, мүн түсэб даабаряа үлүүлэн дүүргэхэдэнь нэмэлтэ түлөөһэ үгэхэ гэхэ мэтэ аргануудые хэрэглэхэ байна. Үбһэшэдтэ таатай зохид байра байдал түхеэржэ, эдеэ хоол болон бусад хэрэгсэлээр гүйсэд хангаха, тэдэнэй дунда эмхидхэлэй, ойлгуулламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулха, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэг хараалха шухала. Ажахын хүтэлбэрилэгшэд, партийна, советскэ, ниитын органууд эдэ асуудалнуудта үдэр бүриин халуун анхарал хандуулха зэргэтэй.

„Сагаан алтанай“ хаһа алдажа болохогүй

ГҮРЭНДЭ НООҺО ХУДАЛДАХА ХАХАД ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ЗААБОЛ ДҮҮРГЭХЭ

ТҮРҮҮШЫН КВИТАНЦИ—МАНАЙ ГАРТА

...нишодой урда харюусалгатай зорилго табигданхай. Мүнөө үедэ манай совхозойхид хонидоо һайнаар харуулжа, нооһо ехээр абахын түлөө бүхы хүсэеэ гаргана.

...жэлдэ совхоздомнай хамта ...мянган толгой хонидой, тэрээнһээ гадна 10 мянга гаран эртын ...дай нооһон хайшалагдажа, гүрэндэ тушаагдаха юм. Хайшалалгын агрегадууд ажаллаһаар арбаад үдэр ...ой. Бүхыдөө 4 агрегат июниин ...да эхилээд хүдэлгэгдэнэ.

...ихэдэ һаяын үдэрнүүдтэ 24 ...шкатай ушөө нэгэ агрегат ажал... Тэрэниие Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр хүдэлгэхэ, оренбургынхидай аргаар хонидой нооһо хайшалха. Нооһо хайшалалгын үедэ түрүү арга үргэнөөр хэрэглэжэ, хүдэлмэреэ богони болзорто дүүргэхэ һанаатайбди. Агрегадуудай гэшүүд ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэхэ зорилготой. Тэдэнэй олонхинь хэдэн жэл удаагаар хүдэлжэ, ажалдаа мэргэжэһэн хүнүүд. Жэшээлхэдэ, хайшашад Игорь Балдаев, Василий Афанасьев, А. Потемкина гэгшэд бэрхээр ажаллажа, үдэр бүри 50—60 хонидой нооһо хиргана.

Гэхэтэй хамта, совхозоймнай хонишод малаа һайнаар харууһалжа байдаг. Эхэ хонид хурьгадһаа илгагдажа, аминдаа харууһалагдана. Тиигэжэ зүлгэ ногоон дээрэ эртээнһээ гаргагдажа адуулагдаһан хонидой нооһон түргөөр хөөрэжэ, мүнөө нооһониинь хайшалагдажа байна бшуу. Тусхайлан хэлэхэдэ, ажахымнай түрүү хонишон Бато Очирович Шаралдаевай даадаг отарын хонид харууһа, адуулга һайнтай байһан, тобир тарган ондо оруулагдаһан дээрэһээ мүнөө толгой бүриин 4—5 килограмм хүрэтэр нарин нооһон хайшалагдана ха юм.

Мүнөө жэлдэ совхознай нёдондонойхиһоо ехэ нооһо тушааха түсэбтэй. Хэрбээ үнгэрэгшэ жэлдэ 1700 центнер нооһо гүрэндэ тушааһан байбал, тэрэмнай 300 гаран центнерээр нэмээгдэхэ. Тиихэдэ ганса июнь һарада 417 центнерэй орондо 500 центнер лаб тушаахабди гэжэ хараалаад байнабди. Манай совхоз Зэдынгээ аймаг дотор эгээл түрүүлэн нооһо тушаажа, 1-дэхи номерой квитанци абанхай.

Саашадаа нооһо хайшалалгын энэ шухала хүдэлмэриин үедэ ажалаа зүбөөр эмхидхэхые оролдохобди. Агрегадуудай хүдэлмэри нэгэшье минута, часаар һаатахагүй. Энээндэ совхозоймнай дирекци анхаралаа хандуулжа, агрегадуудые дүршэлтэй хүнүүдтэ даалгажа үгөө. Хайшалалгын пункт бүхэн запасной частьнуудаар хангагданхай.

Хүдэлмэриин дүн хододоо согсологдожо байдаг. Агрегадуудай хүдэлмэрилэгшэд, нооһо хайшалагшад 10 хоногойнгоо даабари үлүүлэн дүүргэбэл, ажалай нэмэлтэ түлбэри абаха.

А. ТУГАРИНОВ.
Зэдын управлениин Борьёогой совхозой главна зоотехник.

ГРАММШЬЕ ҺАА, ҮНЭТЭЙ

...өөнэй 7 часһаа эхилээд, үдэшэ харанхы болотор нооһо хайшалгын пунктда шаг шуулан таһарна... Хонидойнгоо нооһо богони хугасаа соо хайшалжа дүүргэхын хойноһоо Анаагай совхозой 1-дэхи фермын ...д шармайн оролдоно.

...оһон гээшэмнай совхозой эгээн ...баялигынь ха юм даа. Энээниие шанар муутайгаар абажа гэхэ ...али гээлтэ хоролтодо оруулжа ...гүй. Нэгэншье грамм нооһон ...й! Тиимэһээ хүдэлмэреэ үгтүр эртэ эхилжэ, бүтээсэтэйгээр ...хэхэ гэжэ эндэхидэй шиидэһэнь хэндэшье гайхалгүй.

...үдэрнүүдтэ ахалагша хонишон ...Карасотенкын түлгэ хонидой нооһон хайшалагдажа байна. Толгой бүхэнһөөнь 2,5—3,5 килограмм нооһон абтана. «Залуу хониһоо тус бүриинь 2,7 килограмм нооһо хайшалха уялгаяа дүүргэжэ шадахаб» гэжэ хонишон мэдүүлнэ.

Нооһо хайшалагшадай дунда бэрхэшүүл олон. Совхозой хүдэлмэришэн Намжилма Тогмитова үдэртөө 25—30 хонинoй нооһо хайшална. Мүн бусад хайшашад Галина Содномова, Мария Бурдуковская, Бутыд Бужаева гэгшэд нүхэдэйнгөө дунда магтаалтай.

Б. ДОРЖИЕВ,
совхозой хүдэлмэришэн.
Хориин управлени.

ХҮДЭЛМЭРИМНАЙ ҺААТАХАГҮЙ

МУХАР-ШЭБЭР. **(Телефоноор абтаба).** Манай «Эрдэм» совхозой хонишод малаа тобир тарганаар ондо оруулжа, зунай ногоон дээрэ гаргаад, «сагаан алтаяа» хуряажа оробо. Байгша ондо 35 мянган хони, хурьгадай нооһон хайшалагдаха, хамта 1250 гаран центнер нооһон гүрэндэ тушаагдаха түсэбтэй.

Мүнөө Хүсөөтэ, Шэнэстэ, Боом нютагуудта нооһо хайшалдаг гурбан пункт хүдэлнэ. Илангаяа боомойхид бүтээсэтэйгээр хүдэлжэ, дүрбэн үдэрэй туршада 3 мянгаад хонидой нооһо хайшалаа. Ажалай эршэ үдэрһөө үдэртэ шангадана. Хүдэлмэреэ һаадгүйгөөр эмхидхэнэбди.

В. МАКЕЕВ,
«Эрдэм» совхозой главна зоотехник.

«Улаан Оронго» колхоз армаглаһан 4 теплицэ нёдондо бодхоожо, ашаглалгада оруулаа юм. Тиимэ ушөө 2 теплицэ мүнөө бэрингдажа байна. Июнь һарын эхеэр эндэхи овощеводууд теплицэдэ ургуулагдаһан 105 центнер түрүүшын үгэрсэ суглуулжа, город абаашаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: овощеводууд Буда Цыренова (наада таладань), Бадма-Цыбик Абидуева гэгшэд үгэрсын хоёрдохи хуряалга хэжэ байна.

Улаан Үдын управлени. Ц. БАБУШЕЕВЭЙ фото.

МҮНӨӨДЭРЭЙ шухала асуудал

ШУБУУДАА ГАЗААШАЛХАЯА БОЛИЕЛ

Энэ жэлдэ республикын колхоз, совхозуудта шубуудай тоо нёдондонойхидо орходоо 130 мянган толгойгоор үсөөрөө. Гүрэндэ үндэгэ худалдаха хахад жэлэй түсэб миил 71 процент дүүргэгдээ гэхэ гү, али 16,4 миллион үндэгэн тушаагдаха аад, оройдоол 11,7 миллион оруулагдаа. Иимэ һанаа зоборитой байдалые анхарангүй үнгэрхэ аргагүй.

ХҮДӨӨ АЖАХЫЕ бүхы талаһаань ашаг үрэ ехэтэйгээр хүгжөөжэ, ороoһо таряа, мяха, һүн, нооһо, үндэгэ болон бусад продукци элбэг ехээр абадаг болохын тула колхоз, совхоз бүхэнэй арга боломжонуудые гүйсэд элсүүлэн хэрэглэхэ, мүн һалбари бүхэниие зүбөөр эрхилхэ гэжэ парти, правительствамнай заана.

Эгээл тиимэһээ манай республикын эрхэ байдалда мяха ехээр абахын тула, гансашье үхэр мал үсхэбэрилхэ бэшэ, мүн шубуу һайнаар үдхөөд, эрхим шанартай мяха, үндэгэ элбэгээр абаха арга боломжо бии. Илангаяа һүүлэй жэлнүүдтэ ажахынууд ороoһо таряа, тэжээлэй ургамалнуудые ехээр таридаг боложо, шубуу олоор үдхэхэдэ таатай эрхэ байдал бии болоо.

Энэ талаар республикын зарим түрүү ажахынууд яһала горитой хүдэлмэри хэжэ байнхай. Гаргаша багатайгаар үндэгэ олоор абадаг шадамар бэрхэ шубуушадшье олон. Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин «8-ое Марта» колхозой шубуушан Васса Брянская нёдондо тахяа бүриһөө дунда зэргээр 150 үндэгэ абаа һэн. Тус управлениин Эрхирээгэй совхозой шубуушадай гайхамшагта ажалые магтамаар. Эндэхид нёдондо бүхыдөө 2 миллион 591 мянган үндэгэ суглуулаа гэхэ гү, али тахяа бүриһөө дунда зэргээр 117 үндэгэ абаһан байна.

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Забайкалец» колхоз нёдондо 7 мянган галуу худалдаад, 40 тонно эрхим шанартай мяха Эхэ орондоо үгөө. Байгша ондо эндэхид арба гара мянган галуу тэжээнэ. Жэшээлхэдэ, колхоз мянган эрье хонидые үүсэлжэ тушаахын орондо, 7—8 мянган галуу гэхэ гү, али 40 тонно шубуунай мяха тушаахадаа, алишье талаараа олзотоно бшуу. Юуб гэхэдэ, жэлэй түрүүшын кварталнуудта шубуудые олоор оруулаад, хони, малһа намар болотор һайса тарһалуулжа тушааха аргатай болоно ха юм.

Шубуу үсхэбэрилхэдэ алишье талаараа ашагтайень мэдэжэ байбашье, зарим колхоз, совхозууд энэ һалбарида анхаралаа ёһоор хандуулнагүй. Республикын олонхи колхоз, совхозууд тус тустаа оройдоол 2—3 мянган тахяатай аад, шубуу үсхэбэрилнэбди гэжэ һайрхадаг. Теэд шубуудай тэдэ ахир багахан фермэһээнь ямар өөдэтэй олзо абтахаб даа. Мэдээжэ ха юм. Нёдондо ажахынуудта тахяа бүриһөө дунда зэргээр оройдоол 50 гаран үндэгэн абтаа. Тиигэжэ гүрэндэ шубуунай мяха, үндэгэ худалдаха түсэб дүүргэгдээгүй үлөө.

Энэ жэлдэшье шубуу үсхэбэрилхэ талаар биратай хубилалта болоогүй. Үнгэржэ ерэхэдээ ажахынуудай зарим харюусалгагүй хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр гүрэндэ үндэгэ худалдаха, тушааха түсэбэй дүүргэлтэ бүришье түгшүүритэй байдалда ороо. Үйлэдбэриин һалбаринуудые томодхожо, тусхай шэглэлтэй болгообди гээд зарим газарта шубуудайнгаа фермэнүүдые оройдоо үгы хэжэрхиһэншье баримтанууд бии. Энээнһээ боложо, республика дотор нёдондонойхидо орходоо шубуудай тоо 130 мянган толгойгоор үсөөрөө. Гадна гүрэндэ үндэгэ худалдаха, тушааха хахад жэлэй түсэбэй дүүргэгдэхэнь тон шахардуу болонхой. Жэшээлхэдэ, жэлэй түрүүшын хахадта түсэбэй ёһоор 16,4 миллион үндэгэн орохо аад, июниин 10-най мэдээгээр бүхыдөө 11,7 миллион үндэгэн тушаагдаад байна. Ондоогоор хэлэбэл, ушөө 4 миллион үлүүтэй үндэгэн тушаагдаха зэргэтэй болоно.

Урда жэлнүүдтэ шубуу олоор үсхэбэрилдэг суутай байһан Кабанскын үйлэдбэриин управлениин ажахынууд энэ жэлдэ 1.139 мянган үндэгэ тушаагаа гэхэ гү, али гүрэндөө хахад жэлэй түсэбһөө ушөө 2,2 миллион шахуу үндэгэ дутуу үгөө. Харин нёдондо эндэхид энэ үедэ 1,714 мянган үндэгэ тушаагаад байгаа. Яахадаа эндэхид гэнтэ иигэжэ муудашоо гээшэб? Үйлэдбэриин управлениин хүтэлбэрилэгшэд жэлэй эхиндэ Оймороой совхоздо шубуудай тусхай томодхогдоһон фермэ эмхидхэхэмнай гэжэ гоё гоёор хөөрэлдэдэг һэн. Теэд үнэндөө эндэ нэгэшье тиимэ томодхогдоһон фермэ эмхидхэгдэжэ шадагдаагүй.

Түнхэнэй, Хяагтын үйлэдбэриин управлениинүүдэй колхоз, совхозууд гүрэндэ үндэгэ худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб миил 45—54 процент болгонхой. Байгша ондо гүрэндэ үндэгэ худалдаха түсэбэй эрхэ бэшэ дүүргэгдэхэ ёһотойе мэдэжэ байбашье, эндэхи Пограничнa совхозой директор нүхэр Кушнарев нёдондо декабрь соо бүхы 15 мянган шубуудаа мяханай комбинадта тушаажархёо. Тиимэһээ совхоз мүнөө жэлэй эхинһээ хойшо нэгэшье үндэгэ гүрэндэ оруулаадүй. «Дружба» колхоз (түрүүлэгшэ Иванов, парткомой секретарь Третьяков) 2600 тахяатай аад, бүхыдөө 42 мянган үндэгэ гэхэ гү, али тахяа бүриһөө миил 16 үндэгэ тушаагаа. Эндэ шубуудынь айхабтар муугаар харууһалагдажа, һүүлэй үедэ оройдоо үндэгэлхэеэ болишоо. Ажахынуудта үндэгэ абалгаар иимэ бирагүй байдалай тохёолдобошье, үйлэдбэриин управлени, парткомой хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Иванов, Баирбиликтуев гэгшэд ехэл амгалан һуунад.

Бэшүүрэй совхоз (директор Козлов, парткомой секретарь Гомбоев) ороoһо таряа элбэгээр ургуулдаг ажахы аад, миил 273 тахяатай болонхой. Эндэхид гүрэндэ хахад жэл соо 150 мянган үндэгэ тушааха даабаритай. Теэд мүнөө оройдоол 4 мянган үндэгэ бэлэдхэлэй пунктда оруулaнхай. Эдэмнай иигэжэ байхадаа юу бододог хүтэлбэрилэгшэд гээшэб?!

Шубуудайнгаа фермэнүүдые үгы хэжэ, иимэ бэрхэтэй байдалда ороһон аад, Кабанскын, Хяагтын, Зэдын үйлэдбэриин управлениинүүдэй зарим ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд мүнөө жэлдэ инкубаторна станциһаа дарууlһан дальбараануудые абахагүйбди гэжэ аашалалдана. Энээнһээ уламжалан, Хүдэриин, Ториин инкубаторна станцинуудые хааха баатай болоогдоо бшуу.

Шубуу үсхэбэрилхэ тушаа иимэ харюусалгагүй ябадалда эсэс табиха саг ерээ. Эрхим шанартай мяха, үндэгэ арад зондоо элбэгээр үгэдэг болохо гээшэ гүрэн түрын айхабтар ехэ удха шанартай хэрэг ха юм. Энээнһээ хулжажа, хүнгэн мүр бэдэржэ ябаха гээшэ яашье зохихогүй. Шубуудай тусхай томодхогдоһон фермэ-фабрикануудай эмхидхэгдэтэр ороoһо таряа ургуулдаг колхоз, совхоз бүхэн ооһэдын шубуудай фермэтэй болохо зэргэтэй. Тиимэһээ ажахынууд инкубаторна станциһаа ядахын сагта июль-август соошье дальбараануудые олоор худалдажа абаха, тэдэниие һайнаар дэгжээхэ зэргэтэй. Зариман хожомой дальбараа абахада ажахыда ямаршье туһагүй гээд шалтадаг. Энэ буруу. Нёдондо Кабанскын совхозойхид бүри ноябрьда дальбараануудые абаад дэгжээхэдэнь, тэдэнь хойто хабар май соо үндэгэлжэ эхилээ һэн. Жэшээнь, шубуушан М. Зверькова намар абтаһан 1300 дальбараануудһаа хойто хабарынь сүүдхэдэ 800—900 үндэгэ суглуулдаг байгаа.

Гүрэндэ үндэгэ худалдаха хахад жэлэй түсэбые заабол дүүргэхэ гээшэ мүнөөдэрэй зайлашагүй шухала зорилго мүн. Шубуудые һайнаар харууһалжа, зүбөөр эдеэлүүлжэ шадаал һаа, олон үндэгэ абахын түлөө тэмсэхэ байна. Мүн хүн зонһоо үндэгэ олоор худалдажа абаха тушаа һаналаа табиха хэрэгтэй. Үндэгэ худалдаха, тушааха түсэб дүүргэхэ арга боломжошье бии. Гансал бүхы хүсэеэ элсүүлэн, айхабтар шангаар хүдэлхэ саг ерээ.

Н. ДОРОФЕЕВ,
КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагшын орлогшо.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТАЛААР СЭВ-эй САГ ҮРГЭЛЖЫН КОМИССИДА

Хүдөө ажахын талаар СЭВ-эй саг үргэлжын комиссиин суглаан июниин 8-һаа 13 хүрэтэр Лейпциг-Маркклеберег (ГДР) хотодо болоод, тэрээндэ Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, МНР-эй Польшын, Румыниин, Советскэ Союзай, Чехословакиин делегацинууд хабаадаа.

Хүдөө ажахын үйлэдбэрие бүри һайнаар хүтэлбэрилхэ, хүдөө ажахын экономико, эмхидхэл ба түсэблэлгын асуудалнуудаар комиссиин суглаанда хабаадагшад һанал бодолоо зүбшэн хөөрэлдэбэ. Хүдөө ажахын, ойн ажахын талаар эрдэм, техникын туйлалтанууд тухай, үйлэдбэриин түрүү дүршэл тухай информацинуудые саашадаа бүри һайнаар абалсадаг болохо гэһэн һанамжанууд һайшаагдаад, харилсаа холбооной түсэб баталагдаа.

Тэрэшэлэн али али талада хабаатай ондоошье асуудалнууд комиссиин суглаан дээрэ харагдаһан байна.

Комиссиин суглаан аха дүү ёһоной харилсаа холбооной үгэсэ ойлголсолгын оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

ШЭНЭ ЭРХЭ БАЙДАЛАЙ ЭРИЛТЭЭР

МУХАР-ШЭБЭРЭИ ҮЙЛЭДБЭРИИН УПРАВЛЕНИИН КАЛИНИНАИ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗ АЖАХЫГАА ТУСХАИ МЭРГЭЖЭЛДЭ ОРУУЛАН ЭРХИЛХЭ ГЭҺЭН ЗОРИЛГО ТАБИНА

Колхозоингоо алишье тосхонии хараад, ажаглаад үзэхэдэ, баһал нэгэ заахан колхоз бии шэнги байха. Һуурин бүхэндэ үсөөхэншье һаа, үнеэд, гахайнууд, хонид—бултатолгой тоолон бии байха. Имнэ бүлэг малда заатал һаа, һүнэй-товарна фермэ, гахайн фермэ, үшөө ямар нэгэн ехэ нэрэ үгэжэ байгаад. тэдэнээ дээгүүр абхуулан нэрлэдэгбди. Үнэндөө хадаа тэдэмнай арай шамайхан амидаржа байдаг шуу.

Имнэ фермэнүүд гарза гай хэхэһээ бэшэ юушье үгы. Хаанаһаа олзо доходшье оруулхаб даа Томодхоошье болоходомнай, һайл һаа үнеэдынь 80-һаа дээшэ гарадаггүй. Жэжэхэн фермэнүүдые оньһожоруулжархиха гээшэ бүришье бэрхэтэй хэрэг.

Ажахын таһархай удархай байдалтай байдаг ушар олон шалтагаантай. Энээнэй ушар удхань бүри урданһаа уг залгамжатай. Анхан колхоз байгуулагдахадаа хооһон талада тогтоһон бэшэ бшуу. Гушаад оной үеэр бүри тосхон, нютаг бүхэндэ зааханууд артельнүүд бии байгаа. Артель байһан туладаа фермэтэй байха хэрэгтэй.

Тариан ажал дээрэшье баһал үлүү юумэниинь үгы. Бүри нёдондо болотор тосхон бүхэнэй шадар заа заахан участогууд дээрэ таригдаһан саахарай свёкло, огород байдаг һэн.

Дайнай һүүлээр жэжэхэн артельнүүд Калининай нэрэмжэтэ колхоз болон томодхогдоһон. Гэбэшье заахан фермэнүүд усадхагдажа барагдаагүй, тэрээн тушаа хэмжээншье абтаагүй һэн.

Нёдондо ажахын жэлэй дүн гаргаад байха дамнай хонин ажал, ороохо тариа абалга колхоздомнай олзо доход оруулһан байна. Бэшэ һалбаринууд гарзатаа. Хониноодой. тарианадайшье оруулһан олзонь һүрхэй ашагтай бэшэ һэн. Зүгөөр тэдэнэй арга боломжонь барагдашагүй гэжэ тиихэдэ ойлгоо һэмди.

Тиигээд үйлэдбэреэ томодхожо, тусхай мэргэжэлтэйгээр эрхилдэг болохо гэһэн хараа шугам колхозой правлени лартийна организаци шэлэн олоһон байна. Колхозоймнай коммунистнууд энээнэй бүтэхэ байһанда огто һэжэглээгүй, элдэб юумэ бодоогүй байха. Зүгөөр ажахыгаа тусхай мэргэжэлтэй болголго нэгэ доро, бушуу шамдуугаар бүтээжэрхихэ хэрэг бэшэ ааб даа. Тиимэһээ энэ шэглэлые бэелүүлхын тулада нилээд ехэ, нарин нягта болэдхэл хэрэгтэй

Малай ажахые шэнэ гуримаар эрхилэлгэ бүришье ашаг үрэ ехэтэй байха ушартай. Зүгөөр энээниие бэелүүлхын тула мүнгэ зөөри ехэ хэрэгтэй. Зарим барилганууды үргэдхэхэ, заримые шэнээр бодхоохо шухала. Мүн шэнэ бэлшээри хэрэгтэй болоно. Тэжээлэй балансһаа эхилээд, али олон юумые хуу дахин хаража үзэхэ ушартай бологдоно.

Энэмнай малай фермэнүүдые шэнэ гуримда оруулхаяа арсаһан хэрэг бэшэ. Энэ талаар бэлэдхэлэй хүдэлмэри хабарһаа хэжэ эхилээбди. Хайсагарай адагта 300 үнеэдэй байха байра баригдана. Зунай бэлшээриин үеын дүүрэхэдэ эндэ хоёр фермын үнеэд хамталагдахань. Һаамхай үнеэд Покровко тосхондо, мүн Хайсагарай адагта байрлаха юм. Баруун Нугада байратай 2-дохи фермэ тугал түлжөөдэг болохонь. Намаршаг тээшээ хониднай 1-дэхи бригадада суглуулагдаха. Тэндэ эхэ хонидой 3 отара эмхидхэгдэхэ байна. Покровкодо гахай шахадаг, Хайсагарай адагта эхэ гахайн фермэнүүд байрлаха. Эдэмнай ёһотойл гахайн мяха абадаг фабриканууд болохо ушартай.

Тариан ажал дээрэ тусхай мэргэжэлдэ орохо хүдэлмэри хабарай тарилгын урда гээ дүүргэгдээ. Урдань комплексно бригада бүхэн тракторна бригадатай байһан. Механизаторнуудые колхозой түрүүлэгшэ, агроном, бригадир, тэрэнэй туһалагша—бултааран лэ зонхилжо ородог һэн .Техникэншье эзэгүй шахуу байгаа. Эдэ бүгэдэ полевой хүдэлмэринүүдые саг соонь, һайн шанартайгаар бүтээхэ гэхэдэ уршаг татадаг бэлэй.

Мүнөө газарнай эзэтэй болоо. Тракторна 4 бригадануудай орондо тусхай мэргэжэлтэй оньһожоруулагдаһан 8 звено эмхидхэгдээ. Звено бүхэндэ хүн, газар. техникэ таһалагдажа үгтэнхэй. Тэдэнэй ургуулха ургамалнуудынь тодорхойлогдонхой.

Пропашной ургамалнуудые тарилга дээрэ ехэ хубилалта хэгдэбэ. Хэрбээ урдань саахарай свёкло бригада бүхэндэ эндэ тэндэ таригдадаг һаа, мүнөө хоёр звенодо даалгагданхай. Звенонуудые даагшаар Спартак Куприянов, Андриан Сахаров гэгшэд хүдэлнэ. Хартаабха ургуулха хүдэлмэри Тарас Ткачевой звено эрхилдэг.

Саахарай свёкло ургуулдаг звено бүхэндэ 60 гектар плантаци, гусеничнэ хоёр, пропашной хоёр трактор даалгагданхай. Звено бүхэн 8—9 механизаторнуудһаа бүридэнэ. Гадна газар уһалагшад, хамһалсаха хүдэлмэришэд үгтэдэг. Звено бүхэн саахарай свёклын хойноһоо харууһалха зэмсэгүүдээр хангагданхай. Колхознай үнгэрэгшэ үбэлдөө «Сельхозтехникэһээ» сеялкэ культиваторнуудые, сеткэтэй борнойнуудые. свёкло хуряаха шэнэ түхэлэй комбайнуудые худалдажа абаһан байна.

Зүгөөр свёклын плантаци дээрэхи ажалые зарим ушарта гараар хэхэ баатай болонобди. Гербицидүүдэй үгы һэн тула саахарай свёклын буртаг үбһые гараараа түүхэ хэрэг гарана.

Хартаабха ургуулха звено мүн лэ имэрхүү гуримтайгаар байгуулагданхай.

Тусхай шэглэлтэй болоһон звенонууд гансахан эдэ ургамалнуудаа ургуулаад байха бэшэ. Кубаниин мэдээжэ механизаторнууд В. Светличный, В. Первицкий гэгшэдэй жэшээгээр шэниисэ, горох болон бусад ургамалнуудые ургуулха байна. Ушарынь гэхэдэ, эдэ ургамалнуудай тарилга, харууһалга, хуряалга нэгэ болзор доро хэгдэдэг бэшэ ха юм даа. Тиимэһээ механизаторнууд хүсэеэ, техникэеэ зүбөөр хубааришжа ашаглаха аргатай болоно.

Оньһожоруулагдаһан звенонуудаай кубаниинхидайхидал адлирхуугаар эмхидхэгдэнхэй. Жэшээнь, Спартак Куприяновай звено 60 гектар сахарай свёклоһоо гадна, 467 гектарта шэниисэ, 140 гектарта обёос, 40 гектарта зелёонхо тариһан байна. Тус звено 5 тракторотай, свёкло хуряадаг 2 комбайнтай, сеялкэнүүдтэй, культиваторнуудтай, борнойнуудтай. Энэ звенодо 10 механизаторнууд, 15 бусад хүдэлмэришэд ородог.

Нэгэ тракторай бүтээхэ хүдэлмэринь нилээд ехэ. Тиигэбэшье һаань, звенонуудай нёдондонойхиһоо һурагтүй эртэ тарилгаяа дүүргэжэ. саг соогоо тарилгаяа борнойлжо, харууһалжа эхилээ. Түрүүшынмнай энэ амжалта юу гэршэлнэб гэхэдэ, колхозой правлени, партийна организаци хадаа ажахын тоосоондо ороһон тусхай звенонуудые байгуулжа, ашa үрэ ехэтэй, зүб шэглэл шэлэн оложо шадаа.

Колхозой үйлэдбэриин һалбаринуудые тусхай шэглэлтэй болгоходо, ажахын тоосоон тэрэнэйнь ёһотойл бата бэхи һуури болоко үгөө. Артелиин правлени механизаторнуудтаяа ажахын тоосоондо ороһон звено бүхэндэ таарамжатай түсэб, даабари зохёогоо. Тэрээн соонь гектарһаа хэды шэнээн ургаса абахаб, тэрээндэ ямар гаргаша хэгдэхэб, ажалай түлөөһэндэ хэды шэнээн мүнгэ, зөөри гаргагдахаб гэжэ наринаар тоолоод тодорхойлоо. Хэрбээ урдань звеногой гэшүүдтэ ажалай түлөөһэн үдэр бүриин нормо дүүргэһээрнь үгтэдэг һаа. мүнөө тэрээнь ажалайнь дүнгөөр, абаһан продукциинь хэмжээгээр түлэгдэдэг болоо. Гадна гол түлөөһэнһөөнь газаа тээ түсэбһөө гадуур ургаса хуряаһанайнь түлөө баһал урмашуулгын гурим хараалагданхай. Жэшээнь, гүсэбһөө гадуур абтаһан орооһоной центнер бүхэндэ звеногой гэшүүндэ нэмэлтэ түлөөһэн – 55 килограмм тариа гү, али хартаабха үгтэхэ юм.

Иигэжэ зониие материальна талаарнь зүбөөр урмашуулаад байхада. ажалайншье дүн хараа байса хубилаа. Энээниие нэгэ имэ жэшээ элитээр элирхээлнэ. Байгша оной апрельдэ автомашинын жолоошод С. Е. Федотов, К. Г. Родионов, К. К. Павлов, А. Г. Перелыгин гэгшэд колхозой правленидэ ерээд иигэжэ мэдүүлбэ:

— Манда 40 гектар газар даалгажа үгэгты. Бидэ тэрэниие һайнаар уһалаад, үтэгжүүлээд тарижа, һайн ургаса абахамнай.

Тэдэнэй орондо ондоо хүнүүдые жолоошодоор табяад, трактор, тусхай газар таһалжа үгөөбди. Нүхэр Федотовой звеногойхид газараа хэнһээшье һайнаар уһалжа, эрхим шанартайгаар хахалаад, га бүридэ 2,6 центнер үрэһэ хэжэ, бултыень хэрээһэлүүлэн тариа. Мүнөө тэдэнэр тарялангай га бүриһөө 25 центнерһээ доошо бэшэ ургаса абахабди гэжэ мэдүүлэнхэй.

Имнэ жэшээнүүдые дурдаха болоо һаа олон. Тарилгын үедэ ганса нэгэн хүн гү, али звенонууд онсолон шалгараа бэшэ, харин колхоз бүхыдөө эрхимээр хүдэлөө. Хабарай тарилгын халуун үе соо колхозой конторо хооһоржо шахуу, хүдэлмэрилэгшэдынь тарялан дээрэ булта гараад, газар уһалалсадаг байгаа. «Колхозой колхозшье болоһоор имнэ ехэ эдэбхи хэшээлтэйгээр хабарай тарилгын үнгэрһые һанагүйбди» гэжэ манай зон хөөрэлдэдэг. Энэнь гансашье хабарай тарилгын тон богони болзорто дүүргэгдэһээр бэшэ, мүн бүхы хүдэлмэриин эрхим шанартайгаар хэгдэһэн дээрэһээ харагдана. Тусхай звенонууд үнгэрэгшэ хабар урдынхида орходоо 550 гектараар ехэ тарялан уһалжа тарья. Тэрэшэлэн энээнһээ урагша га бүридэ 1,8 центнер үрэһэ тарибал болоо гэжэ тоолодог һаа, мүнөө гектарай заабол 2,2 центнер үрэһэ тариба.

Колхозой свёклошодшье баһал һайнаар хүдэлөө. Тэдэнэр республика дотороо эгээл түрүүлэн свёкло томо жэжээрнь илгаһан үрэһөөр пунктир гарган тариа юм. Тарялангай га бүридэ уридшалан 4,5 центнер, мүн үрэһэ тарихадаа гектарай 1,5 центнер минеральна үтэгжүүлгэ оруулаа. «Гектар бүриһөө 150 центнер свёкло хуряахабди» гэжэ свёклошод урдань дуулдаашьегүй ехэ уялга абанхай. Гадна мүнөө га бүриһөө 200 центнершье хүрэтэр ургаса абаха аргатайбди гэһэн хөөрэлдөөн гарадаг болонхой.

Артелиин малшадшье таряашадһаа дутуугүй һайнаар хүдэлнэ. Колхоз бүри майн 18-да гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээ һэн. Июлиин 1 болотор түсэбһөө гадуур гүрэндөө үшөө 900 центнер һү тушааха уялгатай. Эрхим һаалишад Варвара Тимофеева, Елена Разуваева, Хава Ястребова гэгшэд жэлэй эхинһээ хойшо үнеэн бүриһөө 922 килограмм хүрэтэр һү һаанхай.

Эндэ һаалишад, малшадай ажалай түлөөһые зүбөөр үгэжэ, бодото һайнаар урмашуулһанайнь ашаар һү абалга нилээд дээшэлбэ. Һү ехээр һааһанай түлөө гол түлөөһэнһөөнь гадна үшөө нэмэлтэ түлөөһэн һайса үгтэнэ.

Үнгэрһэн жэлэй декабрь һараһаа эхилээд түрүү һаалишадые урмашуулха тушаа хэмжээ абтаа һэн. Мүрысөөнэй гуримай ёһоор, жэл соо үнеэн бүриһөө 2 мянган килограмм һү һааһан һаалишад гарай алтан часаар, үгышье һаа ВДНХ ошохо путёвкоор шагнагдаха байна. Мүнөө колхозоймнай 12 һаалишад имнэ шагналда хүртэнтэхэ янзатай.

Колхозоймнай алишье фермэдэ ерэбэл, имнэ үгэнүүдые шагнахат:

— Имнэ ехэ юумэн бидэнэй гараар хэгдэхэ гэхэдэ үнэншэмөөр бэшэ байдаг,—гэжэ малшад хэлсэдэг юм.

Гайхахааршье юумэн эндэ бии. Колхознай һү худалдалгые нёдондонойхиһоо 2,5 дахин дээшэлүүлээ ха юм. Зунай бэлшээриин үедэ үдэр бүри 22—23 центнер (тоосооной шэгнүүрээр) һүн худалдагдана. Бүхы һаагдаһан һүнэйнь 91 процентнь заводто тушаагдана. Колхозой түрүү Покровкын фермэдэ июнь һара соо үнеэн бүриһөө үдэртөө 9 литр һүн һаагдана.

Хүршэнэрнайшье амжалтыемнай гайхажа байдаг: Калининай нэрэмжэтэ колхоздо ямаршьеб гайхалтай юумэн үзэгдэнэл, энээнһээ урагша хэзээшье түрүү ябадаггүй һэмнай гэлсэгшэ. Хэрбээ манай колхоздо ямар нэгэн гайхалтай ушар үзэгдөө юумэ һаа, энэмнай зониие материальна талаарнь урмашуулһанай ашa үрэнь гээшэл. Колхознигууд ямараар урмашуулагданаб—тэрэнэйнь зэргээр ургаса абтана, һү, мяхан нэмэнэ ха юм даа.

Ажахы доторхи һалбаринуудые томодхожо, тусхай мэргэжэлтэй болгохо гээшэ хүдөө ажахые түргэн зуураар хүгжөөхэ хэрэгтэ ашаг үрэ ехэтэй байһаниинь элитэ. Энээнһээ олзо ехээр абтаха, мал болон тариан ажахыһаа абтаха продукци элбэгжэхэ. ажалай болон мүнгэ зөөриин гаргаша бага болохо ха юм. Тиимэһээ абтаһан һүн, мяхан, нооһон, ороохо тариан болон бусад продуктнуудай өөрынь үнэ хямдарха болоно. Тухайлан тоолоходо, колхоздо ороохо тариянай үнэ сэн нёдондонойхиһоо 30—40 процентээр доошолхо янзатай. Центнер ороохон нёдондо 3 түхэриг 20 мүнгэтэ болоһон һаа; 2 түхэригтэ болохоор хараалагдана.

Ушар имнэһээ үйлэдбэриие тусхай шэглэлтэй болгоходо, жэжэ һалбаринуудыень томодхоходо ажахыда олзо ехээр оруулха, саашадаа хүгжэхэ хэрэгтэнь нүлөөлхэ ха юм. Хүгжэлтынгөө бүхы харгы замые хаража, колхозой ажахые саашадань хүгжөөхын түлөө шанга тэмсэл хэхэшье ёһотойбди.

Ч. МИТЫПОВ,
Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ,
В. ИВАНОВ,
колхозой парткомой секретарь.

СОЁЛОЙ ЁҺОТОЙ ГУЛАМТА

Арад зоной дунда эмхидхэлэй, ойлгууламжын хүдэлмэри һайжаруулха, бодото ажабайдалтай нягта холбоотойгоор ябуулха зорилго илангаяа мүнөө хурсаар табигдана. Тариан ажалые ашаг ехэтэйгээр эрхилхэ, гаргаша багатайгаар үндэр баян ургаса түйлаха ябадалай бата үндэһэн һуури — хабарай тарилгые эмхитэй һайнаар үнгэргэхэ тухай үшөө апрелиин эхеэр «Родина» колхозой парткомой заседани дээрэ дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсэгдэһэн юм. Тиихэдэ олон хэмжээ ябуулганууд ажахыншье, соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриишье талаар тодорхойлогдожо, тэдэниие эмхидхэн бэелүүлхэ харюусалгата нюурнууд томилогдоо һэн.

Хабарай тарилгын үедэ трактористнар, механизаторнууд бүхы таряашадай соёл гэгээрэлэй эрилтые һайса хангахын тула полевой станууд, тариан ажалай тракторна бригаданууд дээрэ культбазануудые һэргээн, тэдэниие ёһотой соёлой гуламта болгохо гэжэ партийна организаци онсо тогтоол абаһан байна. Тиигэжэ тус колхозой полевой стан бүхэндэ энэ хабартаа культбазанууд хүдэлжэ, хүн зоной сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэхэ талаар таатай һайн байдал олгогдоо.

Колхозой нэгэдэхи отделениин Перешеек гэжэ полевой станай культбаза бултанһаа һайнаар хүдэлөө гэжэ мүнөө хабарай тарилгын дүн гаргахада тодорон шалгараа. Соёлой энэ түб хадаа юунһээ бүридэнхэйб гэхэдэ, 60—70 хүнэй һууритай харалгын залтай, кинобудкатай клуб, 40 оротой общежити, хамтын эдеэнэй байра — эдэ бүгэдэ хамтаржа культбаза гэжэ тогтоогдоод, тэрэниие даагшаар парткомой гэшүүн Семен Васильевич Климов томилогдоһон байна. Тэндэ үдэшэ бүри ямар нэгэн нийтын хэмжээ ябуулга үнгэргэгдэдэг. Долоон хоногто 3—4 дахин кинофильм харуулагдадаг, хүдөөгэй клубай уран һайханай самодеятельностиин кружогой гэшүүд арба хоноод лэ шэнэ программатай концерт табидаг. Культбазын дэргэдэ бүлэг агитаторнууд хүдэлнэ. Тэдэнэр ээлжээлээд, механизаторнуудай үдэрэй забһарлалгада, халаанай һэлгэсэлдээндэ һамбаашалан богонихон хөөрэлдөө хэдэг, колхознигуудай үдэр үдэрэйнь ажалай дүүргэлтые харуулһан бюллетень гаргадаг, түрүүшүүлдэ зорюулжа «Сахилгаан» хуудаһануудые бэшэдэг байгаа.

Механизаторнуудай сүлөөтэй сагаа өөһэдөө ном уншажа, шатар, даам табижа, хүгжэм шагнажа үнгэргэхэ арга культбазада бии. Клубай дэргэдэ тусгаар таһаг уншалгын зал болгогдожо түхеэрэгдөөд, тэндэ хүдөөгэй библиотекэһээ олон янзын ном табигданхай, хабарай тарилгые агротехническэ үндэр хэмжээндэ үнгэргэхэ гэһэн темэдэ зорюулһан номой выставкэ эмхидхэгдэнхэй.

Энэ культбазын хүдэлмэриие һонирхолтойгоор, үйлэдбэридэ ашa нүлөө ехэтэйгээр эмхидхэхэ хэрэгтэ Тамирай хүдөөгэй клубые даагша нүхэр Сергей Семенов халуун оролдолго гаргаа, олон һайн юумэнүүдые үүсхээ. Мүн тиихэдэ Киретскэ клубые даагша нүхэр Леонид Михайлов колхозой гурбадахи отделениин полевой станай культбазые уран гоёор шэмэглэлсэһэн, хүдэлмэрииень эдэбхитэйгээр эмхидхэлсэһэн байна.

Түб газарһаа холо ажал хэгшэдэй дунда соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриие ябуулхада ехэ зохид арга нүхэсэл олгодог культбазые һүүлэй жэлнүүдтэ зарим газарта тоохоёо болижо байһан ушар ехэ эндүү хэрэг. Хабарай тарилгын үедэ культбазануудайнгаа хүдэлмэри һэргээн һайжаруулһан ябадалаа манай партийна организаци, колхозоймнай правлени саашадань үргэлжэлүүлхэ зорилготой. Мүнөө малай зунай харууһалгада зүлгэ бэлшээрэ дахажа, холо дүтэ ажаһууһан малшадайнгаа дунда нүүдэл клуб, культбаза ябуулдаг болохо гэжэ бэлдэжэ байнабди,— гэжэ колхозой парткомой секретарь нүхэр Бурдуковский хөөрэнэ.

Урда урданайхиһаа тодорхойгоор, гүнзэгы удхатайгаар, һонирхолтойгоор ойлгууламжын, соёл болбосоролой хүдэлмэриин таряашадай дунда ябуулагдаһанһаа дулдыдажа, «Родина» колхоздо энэ жэлдэ тарилгын хүдэлмэри тон шанар һайтайгаар, богони болзорто үнгэргэгдөө. Ажалай үндэр бүтээсэ, эрхим шанар харуулһан таряашад эндэ һая колхозой правлениин, парторганизациин зүгһөө баяр баясхаланда, шагнал магтаалда хүртэһэн байна. Дамжуулгын Улаан туг абаһан хоёрдохи отделениин тракторно-тариан ажалай бригадынхид cooһoo таряашад, коммунистнууд нүхэд Н. А. Андреева, И. Ф. Степанова гэгшэд үдэрэйнгөө нормо ходо 150—200 процент дүүргэдэг байгаа.

Мүнөө тус колхозой поли дээрэ хүдэлмэриин халуун хаһа буураагүй, тэжээлэй ургамал тарилга, ургасын хойноһоо харууһалга, паар хахалалга түлэг ябажа байна. Жэшээлхэдэ, республика соо мэдээжэ болоһон, колхозой суута кукурузашан нүхэр Г. Н. Дампилов полиингоо «хатаниие» агротехническэ тон һайн болзор соо тарьяад, мүнөө нэгэдэхи борнойлго хэжэ байна.

В. ЖАРКОЙ

Хяагтын үйлэдбэриин управлени.

ЗУНДАА ТҮЛЖӨӨХЭДЭ АШАГТАЙ

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин „Дзержинский“ совхозой тугалшан З. ЛИТВИНЦЕВАГАЙ хөөрөөнһөө

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Зинаида Федотовна Литвинцева суута тугалшан гэжэ манай республика дотор үнинэй мэдээжэ болонхой. Тэрэ түхэреэн жэл соо тугалнуудайнгаа амидын шэгнүүр сүүдхэдээ 800—900 граммаар нэмээдэг. Зураг дээрэ: З. Литвинцева.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Нарай тугалнуудые һайнаар, нэгэ гараар харууһалхада, өөдэргэн солбоноор, үе мүсөөр хүдэр мал болодог, тон түргөөр түлжэдэг. Теэд мал түргөөр түлжүүлжэ, богони сагта бэеынь хүсүүлбэл, ашаг үрэнь тон ехэ ха юм. Үсэлэгдэхэ, худалдагдаха байгаа һаань, тэдэниие харууһалгада бага хэмжээнэй али бүхы гаргаша хэгдэхэ. Хэрбээ эхэ мал болгогдохо һаа. тобир томо, һүтэй үнеэд болохо.

Би мүнөө 7-дохи жэлээ тугалшанаар хүдэлжэ байнаб. Тугалшанаар хүдэлжэ эхилһэн сагһаа хойшо жэл бүри яһала һайн үрэ дүн түйлажа ябагшаб. Нёдондошье 40 гаран тугалнуудые 11—12 һарын туршада харууһалжа түлжүүлээд, гүрэндэ тушаахадамни толгой бүринь 280—300 килограмм татаһан байна. Энэ жэлдэ баһал тэрэ тойрон тооной тугалнуудые тушаажа абаад гарза хоролтогүйгөөр томо болгожо байнаб.

Дүй дүршэл тухайгаа хөөрэхэ болоо һаа имнэ. Харууһалха бүлэг тугалнуудаа түрэһэн сасуунь тушаажа абадагби. Тиихэдэ ноябрь, декабрь һарануудта түрэһэн тугалнуудые абажа түлжүүлхэдэ дорюун мал болодог. Октябрь һарынхид бүришье һайн. Эртын тугалнууд түлжэхэдөө түргэн, таргаласатайшье юм. Юундэб гэхэдэ, энэ үедэ түрэһэн үнеэдэй шадалынь һайн байдаг шуу. Тиимэһээ тугалыньшье шадалаа хүсэнхэй түрэдэг. Энэ үедэ үбһэн, ороохо тариянай зүйл, мүн бусад тэжээл элбэг, байраньшье һайнаар бэлдэгдэнхэй байдаг. Тиигээд зунай зүлгэ ногоон дээрэ гарахадаа эдэ тугалнууд бүри түргөөр бэежэдэг ха юм.

Нарай тугалнуудтаа түрүүшын хорёод үдэрэй туршада эхынь үдхэн һү уулгадагби. Саашадаа үдхэн һүнэйнь хэмжээе бага багаар хорооһоор зуураа, хэмэл һү уулгажа эхилдэг гээшэбди. Юрэдөө, хэмэл һүн гээшэмнай ехэл ашагтай юм байна. Тэрэниие уудаг тугалнууд түлжэхэдээшье түргэн, ямаршье үбшэ хамшаг нэрбэгдэдэггүй.

Хэрбээ нёдондо тугал бүхэндэ 2... килограмм үдхэн һү үгэдэг һаа, энэ жэлдэ 170 килограммдань оруулаа. Ихэдээ байгша ондо бүхы 2945 килограмм үдхэн һүн алмагдаха жэшээтэй болоно. Энээнэй ашаар тушаагдаһан мяханай өөрынь үнэ ... лээд хямда болохоһоо гадна, саг эдеэ элбэгээр гүрэндэ худалдаха ... олгогдоно бшуу.

Хорёод хоногтой болоходонь тарядээ һайхан үбһэ үгэжэ эхилдэгби. Саашадаа тэрэнэйнгээ хэмжээе ... килограммда хүргэхэдэ боломжотой. Үшөө 600 грамм талха тариан зүйл, 5 килограмм силос үгтэдэг. Зунай сагта тэдэнээ горохтой холигдожо таригдаһан обёосой ногоон тариагаа дээгүүр бэлшээдэг гээшэб.

Мэнэ һаяхан Хүдэриин совхозой залуу мал адуулагшад Н. К. Ломоносов, С. С. Гуляев гэгшэдэй дүй дүршэл тухай газетэнүүдэй хуудаһануудта тунхаглагдаһан байна. Тэрэниие ехэл һонирхожо уншааб. Байлаймнай үмэнэхи зунай һайхан сэдэньшье һаа богони гээшэ. Тиимэһээ энэ үеые зүбөөр хэрэглэжэ, мал адуулан таргалуулхые оролдохо шухала гэжэ эдэ хоёр нүхэд тон хэлэнэ. Бидэнэршье энэ сагые ашатайгаар хэрэглэхэ гэжэ ехэл оролдогбди. Имагтал июнь, июль, август һарануудта, сентябриин эхеэр тугалнуудай шэгнүүрээ нилээд ехээр мээдэг гээшэ.

Мүнөө һүрэг тугалнуудаа зунай лагерьта гарганхайб. Тэндэмнай зунай халуун үдэр гү, али хура бороотой сагта байлгаха һарабшатай хорёо баригданхай. Дабһа болон бусад минеральна тэжээлшье абаашагдаа.

Тугалнуудаа үглөөнэй 5 часта бэлшээридэ гаргадаг гурим тогтоогдонхой. Тиигээд үдэрэй 11 часта хорёдонь оруулжа, хэмэл һү уулганаб, бага зэргээр тариа талханай зүйл эдюулнэбди. Нэгэ хэды саг үнгэрһэн хойно бэлшээри руунь дахинаа гаргажа, үдэшын боро хараан болотор адуулхада һайн. Хаана һайн, эдинсэтэй ногоотойб, тэрэл газар уруу абаашажа адуулхаяа оролдодогби. Гэбэшье бэлшээримнай тиимэ ехэ баян юм. Теэд али аргынь оложо, һэлгэн байгаад лэ адуулагдана.

Харууһалжа байһан бүлэг тугалнуудайм толгой бүриин шэгнүүр түрэһэн һарада сүүдхэдээ 700 граммаар нэмэжэ бүхыдөө 840 гаран килограммаар мяхажаа.

Би өөрөө хара амияа хараад лэ ажалладаг хүн бэшэб. Шадаха арга гээрээ залуу тугалшадые өөрынгөө дүй дүршэлдэ һургадагби. Һаяхан Центральна фермэ дээрэ совхозойнгоо бүхы тугалнуудые суглуулжа, ... газарта түлжүүлжэ эхилээбди. Энд Е. Панькова, Вл. Паньков, З. Панькова, Кл. Панькова гэгшэд тугалшадаар ажаллажа эхилээ. Тэдэнэр бүхэтадаа намда хандажа, минии дүй дүршэлые халан абахые хүсэдэг. Эдэ нүхэд түрүүшын үдэрһөө эхилэн, тушаажа абаһан бүлэг тугалнуудаа һайнаар харууһална, түргэн түлжүүлхые оролдоно. Энэнь садьхалмни тон ехээр баярлуулна ...

Ц. БАБУШЕЕВ
бэшэжэ абаба.

МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАГШАДТА УЛААН ТУГ ҮГТЭБЭ

ИЖЕВСК. (ТАСС). Удмуртын колхоз, совхозууд мүнөө үедэ 61 мянга гаран зүгын үүртэй (бүлэтэй) юм.

Зүгы үсхэбэрилэгшэд мёд бүри ехээр абажа, шанарыень һайжаруулжал байдаг. Жэшээлхэдэ, Ижевскэ үйлэдбэриин управлениин «Труженник» гэжэ колхозой зүгышэн Петр Кочуров зүгын үүр бүхэнһөө 66—70 килограмм мёд абадаг. Можгинска районой «Заветы Ильича» колхоз худалдаһан мёдойнгоо центнер бүхэнһөө зуун дүшэн түхэриг сэбэр олзо оруулдаг.

1963 ондо зүгы үсхэбэрилгын бүхы үрэ дүнгүүдээр ехэ амжалтануудые түйлажа, Россин Федерациин автономито республиканууд хоорондо дэлгэрһэн мүрысөөндэ илажа гараһанайнь түлөө Удмуртын АССР-тэ РСФСР-эй Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлэдхэхэ министерствын, Хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг олгогдоо.

Мүрысөөндэ илажа гарагшадта Улаан туг болон шан зүгышэдэй республиканска зүблөөн дээрэ баярай оршон байдалда барюулагдаа.

КОСМОНАВТЫН ЭСЭГЭ—ГАБЬЯАТА БАГША

Арадай гэгээрэлэй талаар ехэ габьяатай байһанайнь түлөө РСФСР-эй һургуулинуудай габьяата багшын хүндэтэ нэрэ зэргые Степан Павлович Титовто Россин Федерациин Верховно Соведэй Президиум олгоо.

СССР-эй лётчик-космонавт, Советскэ Союзай Герой Герман Титовой эсэгэ гуша шахуу жэлэй урда тээ багшалжа эхилһэн байгаа. Алтайн Полковниково тосхоной һургуулида ород хэлэнэй багшаар тэрэ олон удаан жэлдэ хүдэлөө. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу Ехэ дайнай үедэ Степан Павлович Совет Армиин зэргэдэ алба хээ. Сэрэгэй албанһаа табигдаһанайнгаа һүүлээр, арбан хоёр жэлэй турша соо һургуулида немец хэлэ зааһан байна.

Тэгшэ эрдэмтэй хүн байһан туладаа С. П. Титов 1962 онһоо эхилэн, Алтайн хизаарай Троицка районой Полковниковско найман жэлэй һургуулиин дээдэ классуудта дуунай багшаар хүдэлнэ. Һургуулиин уран һайханай бүлгэм өөрынгөө тосхондо, мүн ондоо тээгүүршье мэдээжэ болонхой.

Өөрынь хүбүүн Герман шэнги эрэлхэг зоригтойгоор, Эхэ орондоо үнэн сэхээр үхибүүдээ хүмүүжүүлгэдэнь туһалха гүйлтатайгаар дүршэлтэй багшада хүнүүд нэгэтэ бэшэ хандадаг. Степан Павлович хододоол һайн зүбшэл үгэдэг юм.

С. П. Титов ГДР-эй, Болгариин, Чехословакиин һургуулиин үхибүүдтэй бэшэг абалсажа байдаг.

(ТАСС).

СОВЕТ ОРОН ТОТОРНАЙ

АВТОМОБИЛИСТНУУД УРГАСА ХУРЯАЛГАДА БЭЛДЭНЭ

МОСКВА. (ТАСС). Тариан эдеэшэжэ, ургаса хуряаха халуун үе ойртожо байна. Колхоз, совхозуудай ажалшадтай хамта автомобилистнүүд ургаса хуряалгада бэлэдхэлсэнэ. Тэдэнэр ороохо тариа, саахарай свёкло, хартаабха, овощ болон бусад зүйлнүүдые хаһа саг соонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр бэлэдхэлэй пунктнуудта зөөжэ абаашаха үүргэтэй бшуу.

РСФСР-эй Автомобильна транспортын болон шоссейнэ харгын министерствын «Сельхозтрансын» начальник И. Ф. Кущинскиин ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөө жэлдэ министерствын автомобилистнууд хүдөө ажахын 220 миллион тонно ашаа шэрэхэ ёһотой. Тэрэ тоодо ургаса хуряалгын түлэг үедэ колхоз, совхозуудай полинууд дээрэһээ 55 миллион тонно ороохо тариа, 18 миллион тонно свёкло, бусад олон хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэлэй пунктнуудта, бүйлуулдаг предприятинуудта абаашаха ёһотой. Тэрэшэлэн 45 миллион тонно силос шэрэхэ байна.

1964 оной ургасын хүдөө ажахын продуктнуудые шэрэхын тулада министерство 144 мянга шахуу ашаанай автомобиль үгэхэ юм.

Хүдөө ажахын продуктнуудые шэрэхэ халуун хүдэлмэридэ бэлэдхэхэ зуураа, Краснодарай хизаарай, Волгоградска, Оренбургска, Куйбышевска, Россин Федерациин бусад областьнуудай олон авто-ажахынуудай коллективүүд социалис мурысөөндэ оролсоод, ашаа шэрэлгэдэ машинанууд болон прицепүүдые хаһа саг соонь, шанар һайнтайгаар бэлдэхэ, автомобиль бүхэнэй бүтээсэ ехэтэй хүдэлмэриие ургаса хуряалгын үедэ хангаха гэһэн уялгануудые абана.

ХҮДӨӨГЭЙ ЗОНДО РАДИОПРИЕМНИГУУД ХУДАЛДАГДАНА

Краснодарай хизаарай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин 400 магазин радиоприёмнигууд болон радиолонуудаар наймаа хэхэ неделидэ хабаадалсаа. Энэ неделидэ бэлэдхэхэ үедөө хизаарай кооператорнууд «Радио» гэжэ үшөө гурбан тусхай магазин, 83 хүдөөгэй магазинуудта радиотовараар наймаа хэхэ секцинүүдые нээһэн байна.

Неделиин үедэ эд хэрэглэгшэдэй кооперациин магазинууд Кубаниин ажалшадта 3200 гаран радиоприёмник, радиоло худалдаа. Урда тээнь эды шэнээн тоотой приёмнигууд бүхэли һарын турша соо худалдагдадаг байгаа бшуу.

Радиоприёмнигууд болон радиолонуудаар худалдаа наймаа эрхилхэ недели үнгэргэхэ талаар Краснодарай хизаарай кооператорнуудай гаргаһан үүсхэлые Роспотребсоюзай правлени һайшааһан байна. Краснодарай крайпотребсоюзай дүй дүршэлые Россин Федерациин бусад областьнууд болон хизаарнуудай хүдөөгэй районуудта дэлгэрүүлхэ гэжэ һанамжалан дурадхагдаа. Хүдөөгэй районуудта радиоприёмнигууд болон радиолонуудые бүри олоор худалдадаг болохо гэжэ областиин, хизаарай болон республиканска (АССР) потребсоюзуудай правленинуудта дурадхагдаа.

(ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной июниин 19.

...шанарай съездые угтуулан

ГУРБАН АСУУДАЛ

...дунда һургуулиин коллективэй ...уралсалай жэл яһала һайн ...огабэ. Һургуулиин наһанай ...бүүд һуралсалда хабаадуу... ...багшанарынь хэшээлээ мүнөөлтэдэ харюусамаар үнгэрүүлдэхын хажуугаар, өөһэдэл бадаруулан, үхибүүдые ...лхэ ябадалда, һургуулиин ...дэ түрэлхидэй үүргэ дээ..., предприяти, эмхи зургаа... коллективүүдэй туһаламжа ...асуудалда анхаралтайгаар ...болоо.

I.

...УУЛИИН богоһо алхан оро..., хүнэй нюдэ баярлуулма ...сэбэр. Хэнэй оролдолгоор хо... ...а арюун сэбэр байдаг юм ...шадай! Тэдэнэр үдэр бүри ...хэлүүлэнгүй өөһэдынгөө ...бэшэшье таһалгануудые ...сэбэрлэдэг юм. Тэдэнэй бү... ...дэлмэриие һургуулиин аха... ...мендант (10-дахи классай ...), тэрэнэй орлогшонор үдэр ...дадаг, долоон хоног бүри ...нь гаргажа, «арюун сэбэр» дээрэ баллнуудые таби... ...эдээ гансал ариг сэбэрыень ...гнэдэг бэшэ, харин үхибүү... ...ямараар абажа ябаһан, хэр ...араһан, ниитын хүдэлмэридэ ...һан тухайнь илангаяа ха... ...дадаг. Мүрысөөндэ илажа га... ...асс Москвада экскурсаар ...э һайшаалтай һэн. Һурал... ...лэй туршада шангахан лэ ...болоо.

...хи класс илажа гараа гэжэ дүн харуулба. Классайнь хүтэлбэрилэгшэ юрын лэ һурагша Люда Букосиева юм. Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ энэ классые багша бэшэ, харин өөһэдынь нүхэр, эрхимээр һурадаг һурагша хүтэлбэрилөө бшуу. Энэ класс тухай богонёор хэлэхэ болоо һаа иимэ: һурагшадынь бултадаа 11 класста оронхой, тиихэдэ һурагша бүхэн эрхим журамтай байхаһаа гадна, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг.

— Арбадахи классай түрүүшынхеэ классай хүтэлбэрилэгшэгүйгөөр һуража гараа. Дүнгүүдынь хараад үзыт: бултанһаа үлүү ха юм. Һурагшадай эдэбхи үүсхэл зүбөөр бадаруулһанай аша үрэ ааб даа. Тиимэһээ саашадаа тус классай дүй дүршэлые бэшэшье классуудта тарааха түсэбтэйбди,— гэжэ һургуулиин директор Ф. С. Дармаев хөөрэнэ.

II.

АМАРАЛТЫН удэр зарим һургуулиин үүдэ татан ороходо, хон жэн, абяа аниргүй байдаг. Олонхи үхибүүд энэ үдэрые яажа үнгэргэхэеэ мэдэдэггүй, тиимэһээ үглөөнһөө үдэшэ орой болотор үйлсөөр урагша хойшоо гү, али зүүн баруун тээшээ тоогүй оло дахин уруудадаг, үгсэдэг шуу. Ушар тиимэһээ тус һургуулиин ахалагша классай (илангаяа 10 классай) һурагшад амаралтын үдэр хүдэлдэг клуб эмхидхэһэн юм. Клубай хүдэлмэриие түсэблэхэ, хүтэлбэрилхын тула совет һунгагдаһан: тэндэнь клубай директор, тэрэнэй орлогшо, киномеханик, элдэб янзын кружогуудай хүтэлбэрилэгшэд, кассир г. м. хүнүүд оронхой. Амаралтын үдэр ганса кино харадаг бэшэ, харин элдэб һонин юумэнүүдые үнгэргэдэг болонхой. Жэшээнь, тус һургуули дүүргэһэн хүнүүдтэй илангаяа һонирхолтой уулзалганууд үнгэргэгдэдэг.

Һүүлэй үедэ дунда һургуули дүүргээшэд нүхэд Туганов С. (геофизик), Трофимова Л. (МГУ-гай журналистикын факультедэй студент), Афанасьев И. (офицер) болон бусад үхибүүдтэй уулзажа, өөһэдынгөө ажал хүдэлмэри, хараһан үзэһэн тухайгаа хөөрэжэ үгэхэһөө гадна, һурагшадай ямараар һуража байһан тухай һонирхоһон байгаа. Тиигээд һүүлээрнь ямар нэгэн муугаар һурадаг гү, али тоомоо таһардаг һурагшатай холбоо байгуулаад, бэшэг бэшэлсэдэг болонхой.

Клубай дэргэдэ 10 гаран кружогууд эмхидхэгдэнхэй. Тэдэнэй хүдэлмэридэ һургуулиин үхибүүд бултадаа шахуу хабаадалсадаг. Ушарынь иимэ: кружогуудай хүдэлмэри урданайхида орходоо тад ондоогоор үнгэргэгдэдэг болоо ха юм. Жэшээнь, авторемзаводой слесарь Александр Михайлович Вершинин һайн дураараа хореографическа кружогой хүтэлбэрилэгшэ болоод, илангаяа хүбүүдые тэндээ оруулһан юм. Тэрэ нүхэрнай Номгон далай дээрэ алба хэһэн. Элхи тосхон доторoo эрхим «плясун» гэжэ алдаршаһан хүн хадаа, үхибүүдые элдэб янзын хатарта һургажа эхилһэн. Тус кружогто ороxo дуратай хүнүүд бүри олошоржо, һургуулиин һурагшад (хүбүүд) бултадаа шахуу ябадаг болоһон гэхэдэ буруу болохогүй. Нүхэр Вершинин ганса хатарта үхибүүдые һургадаг бэшэ, харин тэдэнэйнгээ һуралсал, ажабайдалаарнь саг үргэлжэ һонирхожо байдаг.

III.

ХҮМҮҮЖҮҮЛГЫН хүдэлмэри мүнөөнэй эрилтэдэ харюусамаар ябуулхын тула һургуули, түрэлхид ба олониитэ тон нягта холбоотой байха ёһотой бшуу. Ушар иимэһээ авторемзаводой коллектив һургуулиин бүхы классуудые шефтээ абанхай. Шефүүдэй һайн һайхан хэрэгүүдые 5 «а» классай ажабайдал дээрэһээ хараад үзэебди.

Энэ классай һурагшад жэлэй эхиндэ муугаар һурадаг байһан: нэгэдэхи четвертиин дүнгөөр 36 хүнһөө аяар 13-иинь муу тэмдэгүүдтэй гараһан. Тиихэдэ зарим һурагшадынь журам эбдэдэг, элдэб ааша гаргадаг, хэшээлээ гээдэг байһан юм. Тиимэһээ һургуули соогоо эгээл хожомдонги, журамаар һула класс гэжэ тоологдодог байгаа. Нэгэтэ Октябриин һайндэрэй һүүлээр моторно цехэй хүдэлмэришэд коммунис ажалай ударник нүхэр Тарабукин түрүүтэй 5 «а» класста ерээ һэн. Айлшад һурагшадай ямараар һуража байһан, гэртээ юу хэдэг тухайнь һонирхоо бэлэй. Хүдэлмэришэд өөһэдынгөө социалис уялгые класс соонь бултанай нюдэн дээрэ үлгөөд, һурагшадай уялгануудые цехтээ абаашажа, олоной хараха газарта нягаа һэн. Долоон хоног бүри нэгэ дахин уялгаяа шалгалсадаг, саашадаа юу хэхэ тухайгаа түсэблэдэг болоһон юм. Шефүүд зарим үхибүүдэй гэртэнь ошожо, түрэлхидтэйнь оло дахин хөөрэлдэһэн байха.

Табадахи классай һурагшад саг үргэлжэ моторно цехтэ ошожо, хүдэлмэришэдэй ажалтай танилсахаһаа гадна, тэдэнэй хүдэлдэг газарыень арюун сэбэр болгоһон, улаан оулангыень гоёоһон, тэндэнь ханын газетэ гаргадаг, өөһэдынгөө социалис уялга, долоон хоногтоо нэгэ дахин һурагшадай успеваемость үлгэдэг болоһон юм.

Цех класс хоёрой хоорондохи мүрысөөн ямар үрэ дүн харуулааб гэхэдэ, тус классай һурагшад бултадаа зургаадахи класста ороһон, журам эбдэхэ ябадал болюулагдаһан.

Авторемзаводой коллектив (директорынь нүхэр К. С. Калиниченко) түрэл һургуулидаа туһаламжа хүргэжэ байхынгаа хажуугаар, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ асуудалда анхаралаа ходо табидаг. Жэшээнь, зундаа үхибүүдэй һайнаар амархын тула Байгал далайн эрьедэ нэгэ сезон соо 50 хүнэй амарха пионернүүдэй лагерь барижа эхилэнхэй. Ушар тиимэһээ бүхэли зундаа 200 шахуу үхибүүд зунайнгаа амаралта далайн эрьедэ үнгэргэхэ бшуу. Олон хүүгэдтэй гү, али ганса эхын үхибүүд түлөөһэгүйгөөр лагерьта эльгээгдэхэ юм. Өөһэдынгөө үхибүүдтэ ямаршье анхарал табидаггүй гү, али өөһэдөө архи уугаад, гэртээ хэрүүл хараал гаргадаг түрэлхидые директорэй дэргэдэхи совет дээрэ, партийна, профсоюзна суглаан дээрэ хатуугаар шүүмжэлдэг, сатирын хуудаһанда гаргадаг байна.

Залуу үетэниие коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ эсэхэ сусахые мэдэнгүйгөөр оролдожо байһан Элхиин дунда һургуулиин коллективэй түрүүшын алхамууд тухай эндэ товшо тэдыгээр хэлэгдэбэ. Тэдэнэй дүй дүршэлһөө жэшээ абамаар гэжэ һанагдана.

Д. ОШОРОВ,
республикын Гэгээрэлэй министерствын инспектор.
Загарайн аймаг.

ДЭЛХЭЙН КУЛЬТУРЫН БАЯЛИГ

ЛЕНИНГРАД. Гүрэнэй Эрмитажай—дэлхэйн уран һайханай болон соёлой—түүхэтэ тон томо музейнүүдэй нэгэнэй байгуулагдаһан сагһаа хойшо мүнөө жэлдэ 200 жэл гүйсэхэнь.

1764 ондо Екатерина II уран һайханай үнэтэ зүйлнүүдэй түрүүшын томо коллекциие Пруссиһаа худалдажа абаһан байгаа. Тэдэнь «амяраа булан» соо табигдаһан байгаа бшуу. Эдэ үгэнүүдые француз хэлэн дээрэ сэхэ оршуулаа һаа, «эрмитаж» гэжэ дуулдадаг юм.

Коллекцинь түргэнөөр олон болоо. Тусхай байшан баригдаһан байгаа. XVIII зуун жэлэй эсэстэ Эрмитаж Европодохи эгээн эрхим зурагай галерейнүүдэй нэгэн болоһон байха юм. Музейдэ бусад экспонадууд—эртэ урдын болон антична культурын памятнигууд, скифскэ эртэ урдын зүйлнүүд, гоёлтын зүүдхэлнүүд, эртэ урдын Зүүн зүгэй, мүн дунда зуун жэлнүүдэй Зүүн зүгэй болон Европын соёл культурын памятнигууд нэмэжэ табигдадаг болоо.

Агууехэ Октябриин социалис революциин һүүлээр Энгэй хүнүүдэй суглуулһан экспонадуудые гүрэнэй мэдэлдэ абахада, Эрмитажай коллекцидэ олон шэнэ юумэнүүдые нэмэһэн байгаа. Экспозицинуудынь Үбэлэй ордон соо табигдаа.

Мүнөөнэй Эрмитаж хадаа уран зурагай, скульптурын, элитэ ехэ зохёолнуудай, тэрэшэлэн гравюр болон бусад экспонадуудай дэлхэй дээрэхи угаа ехэ баялиг болоно.

Хэрбээ 1916 ондо музей соо 600 мянган зүйл бии байгаа һаа, мүнөө тэдэнэй тоо 2 миллион үлүүтэй болонхой.

Музейн экспонадууд 340 гаран зал соо табигданхай юм.

Эрмитажда научна ехэ хүдэлмэри хэгдэдэг. Тэрэ жэл ерэхэ тудам бүри ехэ суутай, хүнүүд улам бүри олоороо ородог боложо байнхай. Тэрэнэй залнууд соогуур үдэр бүхэндэ 10 мянга шахуу экскурсантнууд орожо гарадаг. Жэлдээ хоёр миллион шахуу хүн ородог байха юм.

Эрмитажай мүнөө жэлдэ тэмдэглэхэеэ байһан хоёр зуун жэлэй ой манай ороной культурна ажабайдалда ехэ ушар болохо байна.

Зураг дээрэ: Италиин XVII—XVIII зуун жэлнүүдэй зурагуудай залнуудай нэгэн соо. **ТАСС-ай фотохронико.**

Омскынхидой жэшээгээр ...лаан-Үдэмнай ногооруулагдана

...ОНИИТЫН ...ҮСӨӨР

...эрэхэ тудам түрэл городнай ...бособон түхэлтэй боложо бай... ...дадаа имагтал олониитын хү... ...а туһа болоно.

...районой ажалшад үйлсэ, гу... ...даа ногооруулхын тула энэ ...илһээр ганса хүнэй 40 мян... ...соо бүтээхэ ажал хээ. Тиихэ..., бургааһа һуулгаха газарай ...хүдэлмэри бүтээгээ, 5 мянган ...мянган һөөг бургааһануудые ... Эгээ мүнөө үедэ харгы бо... ...туарнууд дээрэ асфальт дэб... ...оноо ариг сэбэр болгохо хү... ...түлэг дундаа ябуулагдана.

...эл болотор Заводской болон ...үйлсэнүүдтэ ехэ зүдэрүү ...һэн. Харин мүнөө гортопой... ...ын заводой хүдэлмэришэд, ...Соведэй депутадууд нүхэд ...насенко, С. И. Самсонов гэг... хүтэлбэри доро угаа ехэ ... Тэрэнэйнь ашаар тон ...үдэрэй турша соо дурсагда... ...һэнүүд танихаар бэшэ һаргэ... ...болоо, тротуарнуудынь ...р хушагдажа, заха хүбөө... ...улгэ ногоон модод һагсайл... ...оржо харагдана. Тэрэшэлэн ...дэхи предприятиин хүдэл... ...Воровскиин, Социальна үйл... ...асфальт дэбдихын тула бэ... ...ехэхэн хүдэлмэри хэжэ ...«Забайкаллес» комбинадай... ...шанарай училищиинхид хэдэн ...турша дотор айхабтар ехэ ...о гаргажа, Советскэ үйлсын ...ооруулаа. Тэндэ газар хэм... ...лтаха, ургамал зөөхэ хү... ...эмхитэй һайнаар ябуулагдаа. ...модод, 400 һөөг бургааһад .... Гадна горводоканализа... ...нарай мододые уһалха, ха... ...тула уһанай саг зуурын ...ые түлөөһэгүйгөөр табижа

...аһан эмхи, предприятинуу... ...ошодой алмаһан түлишөөр ...гнүүл гэхэ мэтэ ехээр зөөг...

...үедэ хотые ногооруулха хү... ...э хабаадалсаагүй эмхинүү... ...жэ хэлэхэнь бэрхэтэй. Үдэр ...дам улам олон хүнүүд энэ ...хэрэгтэ хабаадалсана. Тэдэ... ...ридалгада районно Соведэй ...уд Н. М. Панасенко, Ю. А. ..., С. И. Самсонов, А. И. Мо... ...Ф. К. Заболотский, Б. В. Мо... ...он бусад тон эдэбхитэйгээр ...сана.

А. МИТКЕЕВ,
Советскэ райгүйсэдкомой ...унальна таһагые даагша.

Хабар болохоһоо хойшо манай районой эмхи зургаанууд, предприятинууд үйлсэ гудамжануудтаа, газаагуурхи талмай газарнуудтаа модо, сэсэрлиг һуулгахын хойноһоо яһала оролдоо юм. Барилга болон ногооруулгын талаар манай Соведэй дэргэдэхи комисси бүри жэлэй эхилхэһээ хойшо олохон хэмжээ ябуулгануудые хараалаа, эмхи зургаануудай оруулһан захилнууд дээрэ үндэһэлэн, бүхы районой түсэб табяа. Тиихэдээ дурсагдаһан хүдэлмэри эхилхэһээ урда тээ предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй ямар бэлэдхэл хэжэ байһан тухай тоосооень комиссиингаа зүблөөн дээрэ хэдэн дахин шагнаһан байнабди.

ДААЛГАБАРЯА ДҮҮРГЭХЭБДИ

Хэхэ хүдэлмэриимнай хэмжээн нилээд ехэ. Жэшээнь, 11 мянган дүрбэлжэн метр харгы дээрэ шулуу, зуу гаран мянган дүрбэлжэн метр харгы, тротуар дээрэ асфальт дэбдихэ, тэрэ тоодо Цивелевой, Демьян Бедныи, Моцартын нэрэмжэтэ болон бусад үйлсэнүүд болбосон түхэлтэй болгогдохо ёһотой байгаа. Ногооруулгын хүдэлмэри гэхэдэ, уляангир, илим, акаци гэхэ мэтын 20 мянга гаран модо, 11 мянга гаран һөөг бургааһа, миллион тухай сэсэгүүдые, 6 гектар тухай талмай дээрэ ногоо тариха байгаабди. Эндэ эгээн ехэ даабари ЛВРЗ-эйн түмэр замшадай коллективүүдтэ үгтэһэн. Дурсагдаһан предприятинуудые даагшанар нүхэд Павленко, Кванталиани гэгшэд манай үүсхэлые эрмэлзэл оролдолго ехэтэйгээр дэмжэһэншье байна. Тэдэнэр сэсэрлиг тариха түсэбөө мүнөө дүүргэнхэй. Харгы дээрэ шулуу, асфальт дэбдилгэеэшье эхилэнхэй. Энэнь намар тээшэ дүүргэгдэхэ юм бээзэ. Иимэ хүдэлмэри имагтал олониитые шадамараар хабаадуулһанай ашаар урагшатай һайнаар бүтэнэ.

Гэбэшье зарим предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдые шүүмжэлхээр. Теплоэлектроцентраль (начальнигынь нүхэр Поленов), СМП-834 (нүхэр Бугай), хирпиисын завод (нүхэр Барлуков), автотранспортын ажахынууд болон бусадшье эмхи зургаан, предприятинууд хэды нюруухан даалгабаритайшье һаа, тэрэнээ удаанаар дүүргэнэ. Жэшээнь, ТЭЦ-эйхид оройдоо 40 модо, 8-дахи АТК-гайхид миин лэ 20 модо һуулгаха ёһотой байгаа бшуу. Теэд мүнөө хүрэтэр энэ даалгабаряа дүүргэжэ шадаагүй.

Баһа автотранспортынхид, барилгын эмхинүүд таригдаһан мододые олоор гэмтээнэ. Юрэдөө һаалта хээ һаань, ондоо тээ абаашажа һуулгахашье арга байгаа ха юм даа.

Мүн үхибүүдэй түрэхэдэ, залуушуулай гэрлэхэдэ, мүн бусадшье дурасхаалта ушарнуудые модо тарижа тэмдэглэхэ хэрэг дэлгэрүүлхэ, бүхы таригдаһан мододые домоуправлениинүүдэй харюусалга доро тушаажа үгэхэ ёһотойбди. ниитээрээ хэһэн юумэмнай—үйлсэ болон талмайнуудтахи шэмэг һайхан сэсэрлигүүд хэзээдэ бүтэн үлэхэ һэн.

Гэбэшье үлэгшэ үсөөхэн үдэрнүүдтэ манай районойхид модо, сэсэгүүдые тариха даалгабаряа сүм дүүргэжэ шадаха байһандань найдамаар.

И. ДАРЫМОВ.
Улаан-Үдын Железнодорожно районой ажалшадай депутадуудай Соведэй депутат.

Улаан-Үдэмнай үдэрһөө үдэртэ улам гоёор ногооржо, саад сэсэрлигэй шэнжэ түхэлтэйгөөр үзэгдэнэ. Үйлсэнүүдые зубшан һаглайлдажа ургаһан уляангирнуудай доогуурхи тэбхэр тэбхэр хорёонууд соогуур үшөөл хибэс дэгнүүл, хилэн хара шоройн дэлгээтэй байхые харанабди. Теэд эндэ үргэлжэ дээрээ таригдаһан сэсэг ногоонууд үнишье болонгүй һалбаран ургахань гээшэл даа. Зураг дээрэ: В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ сэсэрлиг соо «анютины глазки» гэжэ сэсэгүүд һуулгагдажа байна.
С. БАЛДУЕВАЙ фото.

АНДА ГОРОДУУД ОЛОШОРНО

СССР-эй олониитын эмхинүүдэй, городуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй түлөөлэгшэнэрэй конференци һаяхан Москвада хоёр хоногой туршада болобо. Тэдэнэр совет болон харийн городуудай хани харилсаае саашадань хүгжөөхэ тухай хэлсээд, Ленинградай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, анда городуудай бүхэдэлхэйн федерациин вице-президент Василий Исаев түрүүтэй Ассоциаци эмхидхэгдээ.

—Тус Ассоциаци олониитын эмхи болоно,—гэжэ АПН-эй корреспондентдэ Василий Исаев мэдүүлбэ. —Энэмнай уласхоорондын харилсаае, арадуудай хани барисаа, үгэеэ ойлголсолго туйлаха хэрэгтэ туһалха, СССР-эй байдалтай, гадаадынь амгалан тайбан политикатай хари гүрэнүүдэй арадуудые танилсуулха, амжалтанууд болон дүй дүршэлөө абалсаха зорилготой. Анда городуудай бүхэдэлхэйн Федераци (ВФПГ) гүрэнүүдэй бусад национальна ассоциацинуудтай нягта барисаатай байха зэргэтэй.

45 миллион шахуу зонтой 70 гаран совет городууд харийн гүрэнүүдэй 150 гаран городуудтай хани харилсаа байгуулаад байна. 33 совет городууд, тэндэхи районууд ба областьнууд Франциин 33 муниципиальна соведүүдтэй, 26 город Финляндиин тиимэ тоотой городуудтай харилсана. Англиин 19 городтой харилсаа байгуулагдаад, мүн Скандинавиин городуудтай харилсаа тогтоохо ябуулга хэгдэжэ эхилэнхэй. Мүнөө үедэ ленинградайхид Орһус городой (Дани) муниципалитедэй гэшүүдые айлшалуулхаяа хүлеэжэ байна. Һүүлэй үедэ Японой городуудтайшье харилсаа холбоон эли бодо һайжаржа байнхай. Волгоград—Хиросиматай, Ленинград—Осакатай, Москва—Токиотой, Одессэ—Иокагаматай, Находка—Майдзурутай, Хабаровск—Ниигататай харилсанад. Арабуудай нэгэдэмэл Республикын городуудтай хани холбоонууд бэхижэжэ байнхай. Волгоград Порт-Санд хоёрой, Одессэ Александри хоёрой, Пирчик Ануан хоёрой холбоо барисаан хүгжэнэ.

Анда городуудай гол зорилгонь —дэлхэй дээрэ энхэ амгалан байдал бэхижүүлхын түлөө тэмсэл болоно. Энхэ амгалан байдал тогтоохын хүсэлөөр лэ Англиин Ковентри Совет ороной Волгоград хоёр түүхэдэ түрүүшынхеэ иимэ холбоо барисаа байгуулаа һэн. Эдэ городуудай хүн зон шэнэ дайнай аюулые сараха зорилготойгоор хамтадаа тэмсэхэ гэжэ хэлсээд, аюулта зэбсэгүүдые үгы хэхэ уряалтайгаар ООН-до, бүхы дэлхэйн городуудай зондо хоёр дахин хандаа һэн. Эдэ уряануудынь дэлхэйн олониитын зүгһөө һайшаагдан уттагдаа.

Барилгын, транспортын, арад зониие медицинын болон соёл гэгээрэлэй талаар хангаха гэхэ мэтэ асуудалнуудаар дүй дүршэлөө халан абалсадаг байна. Жэшээнь, Москвагай ажалшадай депутадуудай Соведэй делегациин һаяшаг Лондон ошожо ерэһэнэй һүүлээр, москвагайхид Лондоной ажахын зарим тэды дүй дүршэлһөө өөртөө хэрэглэхэ гэжэ шиидээ. Москвагай Соведэй делегадууд Венын магистрадта ошожо, газар доогуур үйлсэ гаталдаг гарасанууд болон бог шорой галдажа, зайн гал гаргадаг электростанцинуудые бариһан техническэ документацинуудтай танилсаа.

Совет болон хари гүрэнүүдэй городууд элдэб янзын выставкэнүүдые харилсан эмхидхэдэг байна. Александриин губернаторай Одессэдэ айлшалжа байха үедэнь, «Одессэ—Украинын далай дээрэхи үүдэн» гэһэн выставкэ харуулагдаа. Индидэ, Бирмэдэ харуулагдаха «Москвагай гэр байрын, соёлой болон ажаһуудалай хэрэгсэлнүүдые хангаха газарнуудай харилсаан» гэһэн выставкэ москвагайхид бэлэдхэжэ байнхай. Хүүгэдэй зурагуудай выставкэнүүдые харилсан эмхидхэлгэ ехэ һайшаалтай. Жэшээлэн хэлэбэл, Франциин Блан-Мениль городой хүүгэдэй бэлэгүүдэй һонин выставкэ Петродворецкэ (Ленинградай оршондо) эмхидхэгдээ.

Зарим городууд өөһэдынгөө анданарта элдэб литература, кинофильмнүүдые, магнитофонно плёнконууд дээрэ бэшэгдэһэн хүгжэмэй зохёолнуудые эльгээнэ. Алас Дурнадын университедэй студентка «Находка-Майдзуру» гэһэн дуунай үгэнүүдые бэшээд, Японой социалис залуушуулай делегациин нэгэ гэшүүн Находкодо хүрэхэ зуураа тэрээндэнь хүгжэм зохёогоо. Мүнөө тэрэ дуумнай хоёр хотын хани барисаанай гимн болоод байна.

Хани холбоото городуудай хоорондо спортын элдэб һорёон мүрысөөнүүд олоор эмхидхэгдэжэ захалаа. Ленинград, Турку городуудай спортсменүүд Финляндиин президент Урхо Кекконенэй нэрэмжэтэ кубогта хүртэхөөр наададаг заншалтай болонхой. 1964 оной март һарада энэ нааданда хабаадалсахынь тула гурбан финн спортсмениие ленинградайхид урижа ерүүлээ һэн. Киевэй, Тамперай штангшад заочноор мүрысөө.

Зарим совет городуудай ажалшад айлшадтаяа хамта элдэб модо, сэсэрлигүүдые һуулгадаг заншалтай болоо.

— Манай ханинар энэ Ассоциаци байгуулгые ханамжатайгаар уттажа, совет болон хари гүрэнүүдэй хото городуудай холбоо барисаае улам батажуулха ябадалда туһа хүргэхэ байха гэжэ Василий Исаев найдана.

(АПН).

„УРДАХИ ЭРЬЕЫН ЭХЭНЭР“

КИНО

—Хау, басагамни! Яагаабэ... ...гэхэдээ, тэнээ гүш? Су... ...ш тэдэргээ! Ами бэеэ ...ашьегүй һаа, үри басаа хайрлыш! — гэжэ эсэ... ...уһанда орожо үхэхөө түсэ... ...эн басагандаа хандана. ...үндэ залуухан Хау уһан... ...оржо, бэеэ хардахаяа һа... Гол удхыень хөөрөөдшье ...бди даа. Харин мүнөө ...-Үдымнай кинотеатрнууд... ...бигдажа байһан «Урдахи ...н эхэнэр» гэһэн аха дүү ...ам арадай фильм хараха... ...рэниие һайсахан ойлго... ...ээт.

...бэшье үхэл бүхэндэ онсо ...шалтагаан байдаг юм. ...хан Хау жаргалдаа да... ...анһаа гү, али хэхэ ба... ...юумэ оложо ядаһанһаа ...бэеэ муухай гэгшээр хар... ...һэдээ бэшэ. Үгы даа, ...е тиимэ бэшэ. Энэ үгы... ...айлайхиие ходоодоо дором... ...жо, баһажа, ула дороо гэш... ...ябаһан хүршэ баянайнь ...залуу эхэнэрэй нэрэ бузарлаһан байна. Зорюута иигэжэ аашалаа һэн ха. Юуб гэхэдэ, Хаугай үбгэн Кхао партизан отрядай хүтэлбэрилэгшэ юм. Бүхы үгытэй ядуу вьетнам арад Эхэ ороноо колонизаторнуудһаа сүлөөлхын тула али зэргээр партизануудта туһалнаб! Кхаое барижа ядаһан алууршадай саашадахи харгы зам улам хүшэр боложо эхилнэ. Һамгыень баһахаһаа гадна, һүүлдэнь гэр айлыень шатаажархина.

Залуухан эхэнэрэй үхэхэмнишье тээд гүйжэ ябахань баһа буруугүй. Гэр доторхи ажалаа хэжэрхихэһээ гадна, эхэнэр гэһэн нэрээ нангинаар сахижа, хайрата ганса үбгэнэйнгөө ерэхэдэ, энэрхы илдам байхые оролдоно. Эхэнэр хүнэй үүргэ иигээд дүүрэшэдэг юм гү? Үе наһан соогоо гэрһээ холо ошохогүй гэжэ гү? Тэрэншье тиимэ бэшэ ааб даа. Теэд үбгэндөө ходоодоо үнэн сэхэ байхые оролдодог энэ үгытэй эхэнэр гартаа буу барижа, ангиингаа дайсадтай эрид шууд тэмсэхэ хэрэгтэй гэжэ хаанаһаа ойлгохо һэм. Эрэшүүд лэ тэмсэхэ ёһотой юм гэжэ ойлгодог байгаа. Бүгшэм ногоон джунгли соогуур зобожо ябаһан үбгэнэйнгөө ерэхые хүлеэгшэ эхэнэр сэдьхэлээшье зобоо, хэдэн һүни нойргүйгөөр үнгэргөө. Арайл гэжэ амиды ерэхэдэнь. Ангиингаа дайсадта эхэнэр гэһэн хүндэтэ нэрээ бузарлуулһан тула бэеэ хардаха гэжэ һэдэнэ. Тиихэнышье буруугүй, ондоо арга тэрээндэ байгаагүй.

Сагаан хөөһөөр бушхажа байһан далайн шэмэрүүн долгинууд атиралдан ерээд лэ эрье мүргэн, һөөргөө шамаралдан ороно. Удаадахи долгиндо таһа нэрбэгдээд, далайн гүнзэгы руу «бурханай зоргоор» ябашаха һэн. Арайл шамай нэрбэгдэхээ байхадань, үхибүүнэйнь бархирха абяан шэхэндэнь шорд гэн дуулдажа, зүрхэ сэдьхэлынь халуун түмэрөөр шатаалгажа байһандал болоно. Үхэхэм гэжэ сухарилтагүйгөөр зоригжоошье һаань, ямар эхын зүрхэн уярангүй байхаб. Үхибүүнэйнь абяан эхын зүрхэнэй абяан ха юм. Түр зуура залуу Хау үхэлые диилэхэһээ гадна, тэрээндэ байха зүрхөөрөө дурагүйдэжэ эхилээ бэлэй.

Тус фильм уран найруулалгынгаа талаар тон юрэнхыгөөр бүтээгдэһэн байна. Тэрэ сагай шэмэрүүн байдал тобойтор, нэмээлтэ, хороолтогүйгөөр харуулагдана. Энэнь тон һайн. Тус кинодо хабаадаһан артист бүхэн өөр өөрынгөө үүргые яһала урагшатайгаар дүүргээ гэжэ хэлэхэдэ зүбтэй. Илангаяа Хаугай ролиие гүйсэдхэһэн артистка бэлиг шадабаритай, эхэнэр хүнэй шэнжэ түхэлые, абари зан, аяг аашые һайн мэдэхэ, ямаршье хүнэй зүрхэ хүдэлгэмөөр наадана.

Хау үхибүүгээ һахижа һуунагүй. Эхэ ороноо заал һаа дээрмэшэдһээ сүлөөлэлсэхэ ёһотойб гэһэн эрмэлзэл залуу эхэнэрэй бүхы һанаа бодолые эзэлнэ. Тиимэһээ ямар нэгэн аргаар партизануудтай нэгэдэжэ, үхибүүгээ үетэн нүхэдтөө орхин байжа, хайрата ганса Кхаогойнгоо нангин хэрэгые саашадань үргэлжэлүүлнэ. «Хэзээ нэгэтэ эрхэ сүлөө мандахал байха. Тиигэхэдэл би үхибүүнтэйгээ, хайрата ганса үбгэнтэйгөө уулзахал байхаб. Мүнөө маанадта сүлөө саг үгы. Тэмсэхэ, тэмсэхэл ёһотойбди», — гэжэ Хау нэгэ забһартаа шэбшэнэ, найдананшье. Арад түмэнэй хүсэн бүри шангаржа, ангиин дайсадай бута сохюулха үдэр улам улам дүтэлнэ. Хау дэмы найдаагүй. Эрхэ сүлөөгэй, зол жаргалай үдэр мүн лэ ерэнэ.

Кино харагшадай олонхидсэхыень хэлэхэдэ, Азиин оронууд cooһoo фильмнүүдэйнгээ шанараар Япон бултанһаань илгарна гэжэ тоолодог. Мэдэхэгүйш даа. Теэд энэ «Урдахи эрьеын эхэнэр» гэһэн фильм илангаяа эхэнэр хүнэй шэнжэ түхэл харуулгаараа ямаршье һайн фильмнүүдһээ дутуугүй гэжэ һанаштай. Тиимэл һэн тула Москвада, уласхоорондын гурбадахи кинофестивальда хоёрдохи шанда хүртөө бэшэ гү даа. Энэ фильм хадаа эрхэ сүлөөгөө олоһон, сүлөөтэ байдал орондоо зохёожо байһан аха дүү вьетнам арадай залуу кинематографиин гоританхон амжалта мүн шуу.

Тус фильмын удха маанадта шэнэ бэшээр һанагдажашье магад. Тиимэһээ нэгэ бага һонинишьегүй байжа болохо. Гэбэшье мүнөө эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэжэ байһан Ази, Африка ба Латиин Америкын арад түмэндэ нүлөөлхы ашатай туһатай, эрхэ сүлөө тээшэ уряалжа, зоригжуулжа байхань дамжаггүй.

М. ОСОДОЕВ.

ГДР-тэ ТЕХНИЧЕСКЭ ТУҺАЛАМЖА ҮЗҮҮЛХЭ ТУХАЙ

Нефть болон газ бэдэрхэ, шэнжэлхэ хүдэлмэридэнь, нефть ба газ гаргажа абалга эмхидхэлгэдэнь ГДР-тэ Советскэ Союзай зүгһөө техническэ туһа хүргэхэ тухай хэлсээн Совет Социалис Республикануудай Союзай, Германиин Демократическа Республикын делегацинуудай хоорондо хэгдээ.

Экономическа харилсаагаа саашадань хүгжөөхэ, энэ талаар техническэ туһа хүргэхэ тушаа 1964 оной июниин 12-то СССР-эй правительство ГДР-эй правительство хоёрой хоорондын хэлсээндэ гар табигдаба. Энэ харилсаа холбооной гол ёһонууд 1970 он хүрэтэрхи үе соо бэелүүлэгдэхээр тогтоогдоо.

ФУТБОЛ

ЮҺЭДЭХЕЭ ТЭНСЭБЭ

Үржэдэр Улаан-Үдын «Армеец» бүлгэмэй футболистнууд ээлжээтэ уулзалгаяа үнгэргэбэ. Айлшаар манайда ерэһэн командамнай Барнаул городой «Темп». Дурсагдагша командынхид үнгэрэгшэ жэлдэ шадамар бэрхээр наадажа, зоно дотороо түрүү һуури эзэлээ һааб даа. «Темп» бүлгэмэйхид энэ жэлэй эхинһээ хойшо найман уулзалга үнгэргөөд, 10 очкотой зургаадахи һуури эзэлжэ ябана.

Үнгэрэгшэ субботодо манай «Армеец» бүлгэмэйхид Омскын «Иртыш» командатай наадахадаа 1:1 тоотойгоор тэнсэжэ һалаһан байгаа. Энэмнай үнгэргэгдэһэн юһэн нааданһаа наймадахи тэнсэлгэнь болоно. Түрүүшын бүмбэгэ манай добтологшо Жуйков сохижо, тоо нээһэн байна. Ээлжээтэ энэ уулзалга хэр зэргэ дүүрээ хаб гээд хараад үзэе. Үдэшын эгсэ зургаан часта нааданшье эхилжэ, хоёр талаһаа добтолго, хамгаалга хэгдэжэ ороно. Нааданай эхилһээр табадахи минутын ябажа байхада, улаан-үдынхид айлшадайнгаа воротада дүтэлжэ, яһала һайнаар бүмбэгэеэ сохиһоншье һаа, воротагай хажуу талаар тэрэнээ үнгэргэжэ, минии һалана. Нааданай түрүүшын хахадай дүүрэтэр алишье командань тоо нээжэ шадаагүй. Энэ хахадта «Армеец» бүлгэмэй добтологшод хэдэн удаа хэзээ хэзээнэйхиһээ һайн добтолго эмхидхэһэн аад лэ, воротада дүтэлхэдөө дүршэлгүйдэнэ гэхэ гү, али яараһандаа бүмбэгэеэ буруу тээшэнь сохижорхино.

Нааданай хоёрдохишье хахадта «Армеец» бүлгэмэйхид техникэ һайнтайгаар добтолжо, айлшадаа тугшаруулна, мэгдэхээнэ. Нэгэ тиимэ добтолгын болоходо, талмайн дундаһаа сохигдоһон бүмбэгэ абаһан долоодохи номертой добтологшо нүгөөдэ добтологшо Жуйковто тэрэнээ үгэжэрхибэ. Энэ һамбаанда айлшадай вратарь бүмбэгын урдаһаа гүйжэ гараба. Теэд эзэгүй үлдэшэһэн ворота руу бүмбэгэ сохиһон Жуйков тэрэнээ штангын дээдэ хажуу мүргүүлээд, минии һалашаба. 90 минутын туршада наадаһан эдэнэрнай тоо нээнгүй, баһал тэнсэһэн байна. «Армеец» бүлгэмэйхид яһала һайн хамгаалгатайшье һаа, добтолгоёо бага зэргэ һайжаруулжа, ворота руу бүмбэгэ сохижо һурахаар сагынь болоо ха гэжэ һанагдана. Энээгээр Улаан-Үдын «Армеец» өөрынгөө талмай дээрэ наадаяа болюулжа, хүршэ городуудтаа айлшалхаар аян замдаа мордобо. Абажа боломоор 20-һоо юһэн очкотой болоһон «Армеец» командынхид июнин 21-дэ Усть-Каменогорскын «Восток», июнин 25-да Семипалатинскын «Цементник», июнин 28-да Рубцовскын «Торпедо» командануудтай наадаха болонхой. Манай стадион дээрэ удаадахи наадан июлиин 7-до үнгэргэгдэхэ. Айлшаар Владивостогой «Луч» ерэхэ.

Т. БАДМАИН.

Зураг дээрэ: айлшад добтолжо ябана.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

„АГИТАТОРАЙ БЛОКНОДОЙ" ЭЭЛЖЭЭТЭ НОМЕР

КПСС-эй Буряадай обкомой соёл сурталай таһагай «Агитаторай блокнодой» ээлжээтэ 10-дахи номер буряад хэлэн дээрэ хэблэлһээ гараба.

Буряадай комсомолой 40 жэлэй ойдо зорюулан, «Ехэ замай шатанууд» гэһэн ВЛКСМ-эй Буряадай обкомой секретарь нүхэр **С. Ф. Ивановой** статья номерой түрүүшын хуудаһануудта толилогдоо. Энэ номерто үйлэдбэриин түрүүшүүл—залуу хүдэлмэришэдэй фото зурагууд оруулагдаа. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй эрхим хүдэлмэришэн комсомол-слесарь Анатолий Белошапкин, коммунис ажалай ударник Иван Бондарчук, Зэдын «Коммунизм» колхозой эрхим хонишон Намжилма Жапова, Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин Бэшүүрэй совхозой түрүү хонишон комсомол Рая Могильная, Хяагтын совхозой механизатор Владимир Осеев, Зэдын Доржо Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой комсомол-залуушуулай фермын группкомсорг, һаалишан Надя Дашипылова гэгшэдэй фото зурагуудые харанабди.

«Комсомол тэмсэнэ, комсомол илан дабшана» гэһэн нүхэр **Дылыковэй**, «Урихан сэдьхэлээрээ», «Ёһоор лэ хүбүүн даа» гэһэн Улаан-Үдын барилгашад, «Улаан Оронго» колхозой түрүү ажалшад тухай, мүн «Бетховен аба, мэндэ амар» гэжэ һурагшад тухай нүхэр **Игумновагай**, «Физкультурнигууд, шэнэ амжалта тээшэ зорииит» гэһэн нүхэр **Сандановай** статьянууд тус номерто толилогдобо.

«Алдарта хэрэгүүдэй хуудаһануудһаа» гэһэн спортын хронико, залуушуудай ажал болон һуралсал тухай тоо, баримтанууд тус номерто оруулагданхай.

1922—1926 онуудта РКСМ-эй Буробкомой секретаряар хүдэлһэн **Н. Кузьянай** «Түрүүшын комсомолшууд эдэнэр байһан юм», **Е. Криченивкерэй** «Арад зон мартахагүй» гэһэн Буряадай комсомолоор хүмүүжүүлэгдэһэн Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуу ехэ дайнда хабаадалсагшад тухай статьянууд, июнь һарада тэмдэглэгдэхэ алдарта үдэрнүүд тухай календарь номерой һүүлшын хуудаһануудта толилогдоһон байна.

БЭЕ БАДАЙРУУЛДАГ АРГА

Борис КАЗАНСКИЙ, академик

Юрын наркоз хэрэглэн, бэеыень бадайруулаад, операци хэгдэдэг. Үни сагта хлороформ гэдэг мэдэрэл табюулха тансал эм бии байһан юм. Һүүлээрнь хоро багатай эфирээр гү, али кислород азодой зүйл хоёрой холисоор тэрэнииие һэлгэдэг болоһон. Гэбэшье энээтээр химигүүдэй бэдэрэлгэ дүүрээгүй.

СССР-эй Наукануудай академиин Николай Зелинскиин нэрэмжэтэ органическа химиин институтда академик Борис Казанскиин хүтэлбэри доро циклопропан буйлуулха арга олод зохёогдоо. Үбшэнгүй болгодог (бэе бадайруулдаг) энэ эм тухай хөөрэжэ үгэхэ гуйлтатайгаар Хэблэлэй һонинной агентствын (АПН) корреспондент академик Казанскида хандаһан байна.

— Наркозоор мэдэрэлыень табюулдаг, бадайруулдаг ушар, — гэжэ эрдэмтэ хэлэнэ, — олохон дутагдалтай юм. Наркоз хэһэнэй һүүлээр үбшэнтэнэй бэе ехэл нугжагар һула, дагжа һүрэнхэй байдаг, ойнь гутадаг. «Үбшэнтэнэй тэсэхэгүй байһан дээрэһээ, операци хэхэ газараа бадайруулан, мэдэрэлыень табюулха ушартай болообди» гэжэ хаа-ла хирургнуудай хэлэжэ байхые дуулахат. Дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэд юрэнхы наркоз хэрэглэдэг. Циклопропанаар нойрсуулан, операци хэхэдэ, тиимэ дутуу дундануud үзэгдэдэггүй.

Кислородтой, азодой закисьтай циклопропанай холисоор амилхада, халта толгой эрьюулдэг байха. Зүгөөр барбитурадай гү, али нойр хүргэдэг бусад эм домой багахан хубяар тарилга хээд, удаань түбэнги руунь резинэ хоолой табижа, үбшэнтэниие хэды шэнээн нойрсуулха хэрэгтэйб, тэды шэнээн лэ саг соо, тиимэ холисоор таһалгаряагүй амилуулдаг юм.

Наркоз хэрэглэн, операци хэһэнэй һүүлээр үбшэнтэн удаан саг соо «һэрижэ үтэдэггүй». Үбшэнтэнэй һэрихэдэншье, сестранууд удаан хажуудань һахиха ушартай болодог байтаа. Циклопропанаар нойрсуулан операци хэхэдэ, тад ондоо байдаг. Амилуулхаа болимсоор үбшэнтэн һэридэг.

Тэрэ ямаршье хоротой нүлөө үзүүлдэггүй юм. Эльгэнэй, зүрхэ-һудалай үбшэнүүдтэ юрэнхы наркозой хэрэглэгдэдэггүйнь мэдээжэ. Циклопропан ямаршье үбшэндэ хорюулгүй. Циклопропанаар нойрсуулан операци хэһэнэй һүүлээр үбшэнтэнэй бэе һэргэлэн байдаг.

СССР-эй Медицинын наукануудай академиин зүрхэ-һудалай үбшэнүүдэй институтда, онкологиин институтда иимэ арга амжалтатайгаар туршагдаа. Кузбассай совнархозой химиин заводто туршалга хэхэ багахан цех ашаглалгада оруулагдаа. Һаяар эндэ циклопропанай ехэ цех баригдахаар хараалагдина.

(АПН).

КАПИТАЛАЙ ОРОНУУДТА

АНГИИН ТЭМСЭЛ ШАНГАДАНА

ИТАЛИ

Италиин «Италсидер» гэжэ гүрэнэй металлургическа компаниин 40 мянган хүдэлмэришэн 24 часай забастовко хээ. Ажалай эрхэ байдал һайжаруулха тухай тэдэнэр эрилтэ хэнэ. Гүрэнэй нефтиин нэгэдэлдэ хамаатай «Нуово-Пиньоне» гэжэ заводой 30 мянган хүдэлмэришэн мүн лэ иимэ эрилтэтэйгээр забастовко хээ. Хэдэ хэдэн металлургическа энгэй компаниинуудай хүдэлмэришэд забастовко хэжэ, ажалай шэнэ хэлсээнүүдэй гүримые ээд баяшуулай дүүргэлтэ болгохо тухай эрилтэ хэнэ. Сицилиин 230 горняк «Паскуазия» гэжэ шахтые эзэлээ. Энэ хадаа тус шахтын хамаададаг «Эдисон» гэжэ компаниин 87 хүдэлмэришэниие ажалһаань гаргаха гэһэн шиидэбэридэ харюу болоно.

ФРАНЦИ

Миллас город (Восточные Пиренеи гэжэ департамент) шадарай 2.000 хүдөө ажахын хүдэлмэришэн демонстраци болон митингнүүдые үнгэргэжэ, салин хүлһэ дээшэлүүлхэ, профсоюзуудай эрхэ сүлөө хамгаалха эрилтэ хээ.

АРГЕНТИНА

Энтре-Риос провинциин талха татадаг предприятинуудай 20 мянган хүдэлмэришэнэй забастовко илалтаар дүүрээ. Ажалһаа гаргагдаһан профсоюзна 22 хүтэлбэрилэгшые ажалшад дахяад хүдэлмэридэнь оруулха болоо.

АНГЛИ

«Моррис» компаниин автомобильна заводой ээдэй болон хүдэлмэришэдэй хоорондо горитойхон арсалдаан болоо. Салин хүлһэ дээшэлүүлхэ тухай эрилтэнүүдые дэмжэн забастовко хэхэ гэжэ цехүүдэй нэгэнэй хүдэлмэришэдэй шиидхэбэри гаргаһанай һүүлээр, ээдынь предприятиаа хаагаа. 8,5 мянган хүн ажал хүдэлмэригүй болоо.

США

Баруун талын тэг дундуурхи нютагай зургаан түмэр замда хүдэлдэг 5 мянга шахуу хүдэлмэришэд забастовко соносхожо, ажалай эрхэ байдал һайжаруулха эрилтэ хэнэ. Забастовкоһоо уламжалан долоон штадта пассажирнуудые болон ашаа шэрэхэ хүдэлмэри һаатаа.

(ТАСС).

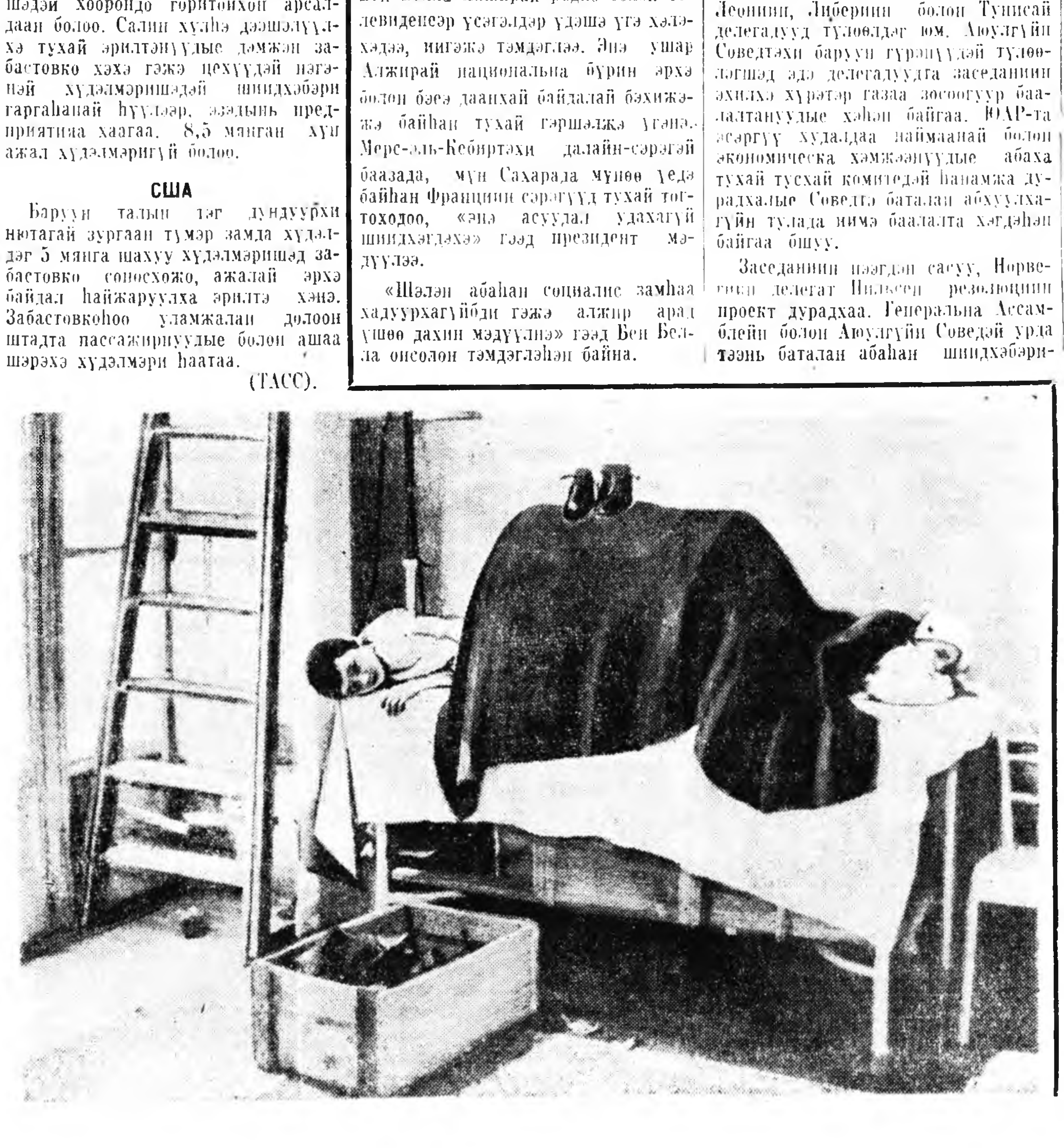

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Неапольдохи «Равискьери» гэжэ хүүгэдэй больницын кабинедүүдэй нэгэн. Урдань эндэ юумэ хадагалдаг кладовой байгаа. Ондоо байрын үгы байһан дээрэһээ электрын хүсөөр дулаасуулагдадаг оронууд мүнөө эндэ табигданхай. Хүлэйнь үе мүсыя үбшэлжэ, ябажа шадахаяа болиһон үхибүүдые эндэ аргалдаг юм. Дулаасуулдаг түхеэрэлгэ дээрэнь үхибүүдэй нэгэнэй ботинканууд табяатай байна.

«Темпо» журналһаа абтаһан фото. (АПН).

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур

1964 оной июнин 19.

ПИОНЕРНҮҮДЭЙ ЗУН

Зун—пионер багашуулай амаралта сэнгэлгын xaha. Ойн соорхой соогуур хүүгэдэй хүхюутэй абяан дуулдажа эхилээ. Пионерэй зарим лагерьнууд өөрынгөө хүдэлмэри эхилэнхэй. Бусад лагерьнуудынь һаяар нээгдэхэ бэлэдхэлтэй.

Энэ жэл профсоюзуудай областной совет профсоюзуудай комитедүүдтэй, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй болон бусадтай хамта город шадарай пионернүүдэй лагерь саг соонь заһабарилха, болбосон түхэлтэй болгохо, үргэдхэхэ талаар шухала хэмжээ абаа. Урдань байһан пионернүүдэй лагерь дээгүүр хүүгэдые байлгаха шэнэ гэрнүүд, столовонууд нээгдэжэ, бүри олон үхибүүдые байлгаха арга олдоһон байна.

Мүнөө жэл пионернүүдэй шэнэ лагерьнууд баригдажа ашаглалгада оруулагдаа. Жэшээнь, гүрэнэй эмхи зургаануудай обкомой, мүн предприятинуудай лагерь нээгдэбэ. Пионернүүдэй лагерьта үхибүүдэй байха һуури 1958 онойхитой сасуулхада хоёрһоо үлүүтэй дахин олон болгогдоо.

Энэ зун республика соомнай пионернүүдэй город шадарай хорин, районуудай найман, городой профсоюзуудай гурбан лагерь хүдэлмэрилхэ юм. Ахалагша классуудай һурагшад Байгал шадар туристскэ лагерьта хоёрдохи жэлээ ошожо амарха аргатай болоо.

Бүхы лагерьнууд элдэб инвентарь, кухниин, түхеэрэлгэ нэмэжэ абанхай. Лагерьнууд бултадаа радиотой, телевизортэй, радиоузелтай болоо, элдэб нааданхайнуудые олоор худалдажа абаа.

Зунай үедэ хүүгэдэй элүүржүүлгын хүдэлмэридэ бэлэдхэхэ, тэрэниие үнгэргэхэ талаар профсоюзуудай комитедүүд, предприятинуудай ехэ хүдэлмэри хэһыень тэмдэглэхэ шухала. Тиимэһээ мүнөө жэл нёдондонойхиһоо һураггүй олон хүүгэд лагерьта амарха болобо.

Е. ЖАРКОВА,
облпрофсоведэй соёл гэгээрэлэй, физкультурын таһагые даагша.

АЖАЛША ГАРНУУ[Д] АЖАЛАА ЭРИНЭ

Энэ үбгэниие мэдэхэгүй ху[...] Улаан-Үдын судна заһабарилгын [...] водто олохонь бэрхэтэй. Үглөө[...] эртэ заводой воротада зогсоо[...] журна эгээл түрүүн энэ хүнии[...] таһан, ажалай дүүрэлгэндэ [...] һүүлдэ үдэшэһэн байдаг. Иван [...]тонович Галянин...

Заводой парткомой үүдэ нэгэ [...] тоншобо. «Болохо, болохо оро[...] гэһэн парторгын абяан дуулда[...]

— Аа, Иван Платонович, х[...] һаабта?

— Энэ багһаа даа. Танда ех[...]рэгтэйб.

— Юун болооб? Хэлэгты, ту[...] бэзэбди.

— Би дахинаа ажаллахаяа [...] мни.

— Үгы, Иван Платонович, һ[...] наа айхабтар гоёор пенсида [...] бэшэ һаалди? Амархаяа янат?

— Үгы даа...

Иван Платоновичые заводой [...]лектив баяртайгаар угтан [...] «Ажаллагты, Иван Платонович, [...] үетэниие өөрынгөө дүй дүршэд[...] дабарида һургахат». «Тиимэ [...] даа».

Нэрээшье заводойхид Иван [...]тонович Галяниниие үнгэрэгшэ [...] амаралтада үдэшэһэн юм. Энэ х[...] 40 жэлэй туршада заводто а[...] юрын хүдэлмэришэнһөө мастер [...]тэр ургаа. Барилгын, дарханай [...]гые нарииваар мэдэдэг Иван П[...]вичые хаанашье жэшээ болгон [...]даг һэн. Тэрэ өөрынгөө мэрг[...]дуратай, һүхэ, шугам, кар[...] гурбанһаа һаладаггүй. Шухал[...]рэгсэлэй хэгдэхэ болоо һаа, [...] Платонович амаралтын үдэр[...] гамнадаггүй.

Мүнөө нүхэр Галянинай хү[...]рилжэ байһан барилгын участ[...] бригада (25 хүнтэй) коммуни[...]лай үндэр нэрэ зэргын түлөө тэм[...]

Д. БАЛДАНО[...]

СОВЕТ КОСМОНАВТНУУД ШАГНАГДАБА

ПАРИЖ, июнин 17. (ТАСС). 1963 ондо космонавтикын болон авиациин талаар амжагдаһан ехэ туйлалтануудай түлөө дээдэ зэргын шагналнуудые олгохо тухай Уласхоорондын авиационно федерациин совет (ФАИ) үсэгэлдэр шиидхэбэри гаргаа. Дэлхэй дээрэхи түрүүшын эхэнэр-космонавт Валентина Николаева-Терешковае «Космос» гэжэ алтан медаляар ФАИ-гай совет шагнаа.

1963 ондо замбуулинай дайда соо дэлхэйн жэшээлэшэгүй рекорд тогтооһонойнь түлөө «Де Ла Вогой нэрэмжэтэ» уласхоорондын медаль Валерий Быковскида олгогдоо.

БЭЕЭ ДААНХАЙ БАЙДАЛАА БЭХИЖҮҮЛХЭ ЗОРИЛГООР

АЛЖИР, июнин 17. (ТАСС). Алжир городтохи Франциин баазые усадхалгатай дашарамдуулан, Алжирай республикын президент Ахмед Бен Белла Алжирай радио болон телевиденеэр үсэгэлдэр үдэшэ үгэ хэлэхэдээ, иигэжэ тэмдэглээ. Энэ ушар Алжирай национальна бүрин эрхэ болон бэеэ даанхай байдалай бэхижэжэ байһан тухай гэршэлжэ үгэнэ. Мерс-эль-Кебиртэхи далайн-сэрэгэй баазада, мүн Сахарада мүнөө үедэ байһан Францин сэрэгүүд тухай тогтоходоо, «энэ асуудал удахагүй шиидхэгдэхэ» гээд президент мэдүүлээ.

«Шэлэн абаһан социалис замһаа хадуурхагүйбди гэжэ алжир арад үшөө дахин мэдүүлнэ» гээд Бен Белла онсолон тэмдэглэһэн байна.

Н. С. ХРУЩЕВЫЕ КОПЕНГАГЕНДА ХАНИ ХАЛУУНААР УГТАНА

КОПЕНГАГЕН, июнин 17. (ТАСС-ай тусхай корр.). СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой мүнөө Данида албанай хэрэгээр аяншалжа байһанда угаа ехэ анхарал хандуулагдана, һонирхогдоно. Урда тээнь эндэ ерэһэн харин нэгэшье айлшанда иимэ хандалга үзэгдөөгүй юм гээд Даниин ниислэлдэ үнинһөө хойшо һуудаг хүнүүд баталан хэлэнэ. Үнэхөөрөөшье хүн зон угаа ехээр һонирхоно. Никита Сергеевичэй хүрэһэн лэ газарта, ябаһан үйлсэнүүд бүхэндэ хэдэн зуу мянган копенгагенайхид тэрэниие амаршалжа, Соведүүдэй орондо хүндэтэйгөөр хандадаг, Совет гүрэнтэй хани ёһоной харилсаа бэхижүүлэн хүгжөөхые эрмэлзэдэг байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ.

Данида Советскэ правительствые толгойлогшын айлшалжа байһантай холбоотой материалнуудые ниислэлэй мүнөөдэр гараһан бүхы газетэнүүд хэдэ хэдэн хуудаһануудта толилоо. Энэ ушарта зорюулагдаһан олон тоото фотозурагууд, репортажууд толилогдоно. Н. С. Хрущевой аяншалга тухай тусхай программые Даниин радио болон телевидени үдэрэй турша соо хэдэн дахин дамжуулна. Копенгагенда ерэһэн гурбан зуу гаран корреспондентнүүд үглөөгүүр эртэһээ эхилээд, үдэшэ орой болотор хүндэтэ айлшанай хойноһоо дахасалдан ябанад. «Ройяль» гэжэ отель соо Советскэ правительствые толгойлогшо байрланхай. Данида ехэ суутай хүндэтэй болоһон хүниие харахые хүсэгшэд отелиин дэргэдэ саг үргэлжэ олооро сугларанхай харагдана.

Н. С. Хрущевые амаршалһан бэшэгые «Экстрабладет» газетэ ород хэлэн дээрэ толилоо. «Олон зуун жэлэй туршада Даниин амгалан ёһоной харилсаатай байһан нациин түлөөлэгшэ та болонот. Нацизмда эсэргүү хамтын тэмсэлдэ Советскэ Союзай ехэ туһа нэмэри оруулһыень бидэнэр илангаяа һайнаар һанажа ябадаг байнабди. Тиигэжэ, Даниие сүлөөлэлгэдэ ехэ туһаламжа үзүүлээ» гээд, амаршалгын бэшэг соо хэлэгдэнэ.

Даниин болон совет арадууд ондо ондоо политическэ байгуулалтатай. Олон ехэ асуудалнуудта бидэнэр ондо ондоогоор хандадаг байнабди. Зүгөөр хоёр арад ямар нэгэн адли эрмэлзэлгэтэйб гэхэдэ, шахардуу шанга байдал һуларуулха, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө туһа нэмэри оруулхые тэдэнэр оролдодог байна.

Дэлхэйн бүхы арадуудта амгалан тайбан байдал, эрхэ сүлөө хангадаг һайн һайхан хүсэнүүд хододоо урган бэхижэхэ гэжэ найдаха зуураа, «Экстрабладет» газетэ «Данида аятай һайнаар, ашатай туһатайгаар айлшалхыетнай танда хүсэнэ».

«Ланд ог Фольк» мүнөөдэр иигэжэ бэшэнэ:

«Н. С. Хрущевой Данида ерэһэн түрүүшын үдэр Скандинавида аяншалгадань толотомо эхи табижа үгөө. Олон түмэн хүн зон Хрущевые хаа хаанагүй угтаа. Альга ташан, «Ура» хашхаралдан тэрэниие амаршалдаг байгаа».

Городой ратушын үмэнэхи талмай дээрэ Советскэ правительствые толгойлогшын үсэгэлдэр угаа хани халуунаар угтагдаһан тухай бусад хэдэ хэдэн газетэнүүд тэмдэглэнэ.

Данида Н. С. Хрущевой аяншалга үргэлжэлһөөр. Ехэ амжалтатайгаар аяншалхыень совет хүнүүд шэнгээр Даниин арад тэрээндэ хүсэнэ.

АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК, июнин 17. (ТАСС). ЮАР-ай правительствын үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг политикые зүбшэн хэлсэхэ талаар Аюулгүйн Соведэй үсэгэлдэрэй заседани 2 часаар гээгдэжэ эхилээ. Африкын нэгэдэлэй организациие заседанинууд дээрэ Мальгашска республикын, Сьерра-Леониин, Либериин болон Тунисай делегадууд түлөөлдэг юм. Аюулгүйн Соведтэхи баруун гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд эдэ делегадуудта заседаниин эхилхэ хүрэтэр газаа зосоогуур баалалтануудые хэһэн байгаа. ЮАР-та эсэргүү худалдаа наймаанай болон экономическа хэмжээнүүдые абаха тухай тусхай комитедэй һанамжа дурадхалые Соведтэ баталан абхуулхагүйн тулада нимэ баалалта хэгдэһэн байгаа бшуу.

Заседаниин нээгдэн сасуу, Норвегиин делегат Нильсен резолюциин проект дурадхаа. Генеральна Ассамблейн болон Аюулгүйн Соведэй урда тээнь баталан абаһан шиидхэбэринүүд энэ проект соонь олоор дурдагдаһан байха юм. Теэд эдэ шиидхэбэринүүдыень ЮАР-ай үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг правительство оройдоошье хэрэгсээдэггүй байгаа бшуу. Тус проект соо гансахан лэ шэнэ пункт бии гэбэл, ЮАР-та эсэргүү экономическа хэмжээнүүдэй абтажа магад байһантай, тэдэнэй хойшолонгуудтай холбоотой техническэ болон бодото асуудалнуудые шэнжэлхын тулада экспертнүүдэй бүлэг байгуулха гэжэ дурадхагдаһан байха юм. Энэ бүлэг өөһэдынгөө тобшололнуудые 1965 оной февраль хүрэтэр Аюулгүйн Соведтэ дамжуулан үгэхэ ёһотой болоно. Ондоогоор хэлэбэл, найма шахуу һарын баһа нэгэ хойшолуулалта ЮАР-ай правительствада хэхэ гэжэ дурадхагдана гээшэ.

Резолюциин нимэ проект зохёоһонойнь түлөө «баясхалан» хүргэжэ байһанаа США-гай түлөөлэгшэ Эдлай Стивенсон элирхэйлэн мэдүүлээ.

Аюулгүйн Соведтэ зүбшэн хэлсэлгэнүүдэй боложо байһантай дашарамдуулан, ЮАР-ай Африкан национальна конгрессэй гүйсэдкомой гэшүүн Реша Нью-Йоркдо ерэхэдээ, дурадхагдаһан резолюциин проект гүнзэгы ехээр урмыемни таһаруулба гээд мэдүүлээ. Энээнэй гол үрэ дүнгынь гэхэдэ, экономическа болон худалдаа наймаанай хэмжээнүүдые абаха хэрэг удаан саг соо унжагайруулагдаха болоно. Проектын авторнууд халаа ЮАР-та амгалан тайбан байна, уласхоорондын эб найрамдал болон аюулгүй байдалда гай түбэг тохёолдоногүй гэһэн хэбэртэй янза гаргана гээд, тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Л. Б. ШАСТРИ—ИНДИИН НАЦИОНАЛЬНА ТҮСЭБЛЭЛГЫН КОМИССИИН ТҮРҮҮЛЭГШЭ

ДЕЛИ, июнин 17. (ТАСС). Индиин премьер-министр Л. Б. Шастри Национальна түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшын тушаалые даалсаха болобо гээд Индиин информационно бюро мэдээсэнэ.

Комиссиин гэшүүдээр дотоодын хэрэгүүдэй министр Гузарилал Нанда, финансын министр Т. Кришнамачари, промышленностиин министр Сардар Сваран Сингх, гүрэнэй түсэблэлгын министр Бали Рам Бхагат болон бусад хүнүүд томилогдоо.

ЯПОНДО ГАЗАР ХҮДЭЛӨӨ

ТОКИО, июнин 17. (ТАСС). Ниигата городто (Хойто Япон) газар ехээр хүдэлөө. Хүсэд бэшэ мэдээнэй ёһоор 20 гаран хүн гэмтэжэ үхөө. Хэдэн зуун миллион долларай гарза хохидол орондо тохёолдоһон байна.

Сагай байдал

Улаан-Үдын гидрометобсерваториин мэдээсэһэнэй ёһоор, мүнөөдэр республика соомнай һулагүй үүлэтэй аад, шииг нойто орохогүй. Баруун зүгһөө һулаханаар һэбшээлхэ. Республикын хойто аймагуудта 18—23, урда аймагуудта 24—29, Улаан-Үдэ городто үглөөгүүр 10—12, үдэртөө 26—28 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Июниин 20—21-нэй үдэрнүүдтэ республика соомнай бага зэргэ үүлэтэй байха, зарим газарта һулагүй бороо орохо. Баруун тээһээ һулаханаар һалхилха. Һүниндөө 6—11, үдэртөө 22—27 градус дулаан байхаар багсаагдана.

СССР-һээ ФРГ-дэ байд[а]г посольствын хэблэлэй таһагай

МЭДЭЭСЭЛ

БОНН, июнин 17. (ТА[СС]). СССР Союзай Ехэ театрай ба[...]дэй артистнуудта ФРГ ор[...] зүбшөөлэй болюулагдаһан ту[...] ДПА агентствын мэдээсэлтэй[...] шарамдуулан, СССР-һээ ФРГ[...] байдаг посольствын хэблэлэй [...] һаг иигэжэ мэдээсэнэ:

Баруун Берлиндэ артист[...]дай наадаха тухай найдуул[...] дүүргэлтэ болгогдоогүй [...]һээ Ехэ театрай баледэй арт[...]нуудта ФРГ орохо зүбшөө[...] федеральна правительство [...]люулаа гэһэн хэбэртэй[...] ДПА-гай мэдээсэл соо хэл[...]нэ.

Советскэ талаһаа иимэ [...] дуулга хэндэшье үгтөөгүй [...] гээд энээнтэй дашарамду[...] СССР-эй посольствын хэбл[...] таһаг мэдээсэнэ. Ехэ театр[...] ледэй артистнууд Баруун [Бер]линдэ наадаха гэжэ хэлс[...] ёһоор мүн лэ хараалагд[...] байха юм. Тиимэһээ Баруун Б[ер]линдэ Ехэ театрай баледэй [ар]тистнуудай наадаха тухай [...]шье найдуулгые гү, али [...] сээе дүүргэлтэ болгоогүй [...] баталамжанууд оройдоошье [...] дэһэгүй.

ПРАВДА БУРЯТИИ

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: Н. Хрущевой Данида айлш[...] байһан тухай ТАСС-ай мэд[...] КПСС-эй обкомой хүдөө аж[...] таһагые даагшын орлогшо Н[...]рофеевэй «Шубуудаа газа[...] хаяа болиел» гэһэн статья; [...]молёт добтолгодо оробо» [...] А. Сурмачай корреспонд[...] Торин совхозой гүрэндэ [...] тушааха жэлэйнгээ түсэб [...] зорһоонь урид дүүргэһэн [...] мэдээсэл толилогдобо.

Хоёрдохи хуудаһанда: Му[...] Шэбэрэй үйлэдбэриин упр[...]ниин Калининай нэрэмжэтэ [...]хозой түрүүлэгшэ Ч. Миты[...] парткомойнь секретарь В. [...]новой «Шэнэ эрхэ байд[...] эрилтээр» гэһэн статья; Г. [...]хминагай «Эликсирэй завод[...] хоогдоно» гэһэн корреспон[...]ци; «Түрэл орон доторнай[...]һэн ТАСС-ай һонинууд; [...] нютагуудһаа абтаһан бэшээ[...]

Гурбадахи хуудаһанда: А. [...]онтьевагай «Хүнэй хүгжэн[...] босорхо арга зам» гэһэн ст[...] Уласхоорондын байдалаар һо[...]холтой элдэб мэдээсэлнүүд [то]лилогдоо.

Дүрбэдэхи хуудаһа[нда]: А. Бальбуровай шэнэ ром[...] нэгэ бүлэг, спортын һони[...] толилогдобо.

Редактор
Ц. О. ОЧИРОВ.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Уд[э], улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. ред[ак]тора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-3[...], отделов: сельскохозяйственного производства и партий[ной] жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и парт[ий]ной жизни—48-89, 33-61 корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическо[го] —24-74, советского строительства и быта—34-93, рабсель[ко]ров и писем—25—41, 38-30, информации—32-74 и пере[во]дов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Сове[те] Министров Бурятской АССР.

Н00144. Зак. № 510.